

POLSKIE TOWARZYSTWO TŁUMACZY
PRZYSIĘGLYCH I SPECJALISTYCZNYCH

TEPIS

31
LAT
1990-2021

BIULETYN

Polskiego Towarzystwa Tłumaczy
Przysięgłych i Specjalistycznych
TEPIS

Nr 94

jesień/zima
2021/2022

*Życzymy wszystkim czytającym te słowa,
abyśmy w świąteczne dni Bożego Narodzenia
wyszli poza rutynę dnia powszedniego,
byli uważni, czujni i nieśli porozumienie,
a w codziennej pracy w Nowym 2022 Roku
żebyśmy obcowali tylko z pięknymi słowami,
żeby teksty, które tłumaczymy
były pisane ze zrozumieniem,
żeby wypowiedane myśli były jednoznaczne,
a wieloznaczność tylko rzadko stosowaną przyprawą,
żebyśmy pracując z obcym słowem,
szanowali cudze poglądy,
żebyśmy hojnie dzielili się doświadczeniem,
żebyśmy w każdym języku
potrafili rzeczy dać odpowiednie słowo,
żebyśmy byli bezinteresowni tam,
gdzie taka potrzeba,
żeby nasza praca się monetyzowała,
żeby magiczne słowa nigdy się nie zużyły,
a ważne słowa nigdy nie spowszedniały,
i jedynymi problemami były problemy translatorskie,
a fałszywi przyjaciele nie wchodzili nam w drogę,
bezradność prowadziła do rozwiązania,
bezsilność do mocy, a nadzieja rozproszyła rozpacz.*

Rada Naczelna PT TEPIS

*Pax, pax, pax vobiscum
Vulgata, Genesis III*

Koleżanki i Koledzy, Drodzy Członkowie i Sympatycy PT TEPIS!

Koniec roku sprzyja podsumowaniom. My również chcielibyśmy podsumować pracy rok. Kolejny niełatwy rok upływający w cieniu pandemii COVID-19.

W najnowszym numerze Biuletynu umieściliśmy krótki, ale bogaty w treść przegląd naszych dotychczasowych działań. Są to informacje dotyczące inicjatyw podjętych przez Radę Naczelną, podsumowanie działalności kół terenowych i sekcji językowych. Przygotowaliśmy także interesujące i ważne opracowania dotyczące praktyki zawodowej tłumaczy przysięgłych.

Tegoroczna Konferencja PT TEPIS i XXXV Warsztaty Przekładu Specjalistycznego to w zwięzłym statystycznym ujęciu: **7** wykładów na sesji plenarnej, **39** spotkań warsztatowych w **7** sekcjach językowych, **4** moderowane rozmowy w kularach, **50** mówców, **141** zalogowanych jednocześnie uczestników na sesji plenarnej, **21** godzin (z krótkimi przerwami) wykładów/warsztatów/rozmów w kularach – w Biuletynie nie mogło zabraknąć również podsumowania tego wydarzenia.

Utrwaliliśmy radosne i podniosłe chwile, które dzieliliśmy z laureatami nagród i odznaczeń oraz z zaprzyjaźnionym Stowarzyszeniem Tłumaczy Polskich, obchodzącym 40-lecie istnienia, *pro memoria* zamieściliśmy wspomnienie o Profesor Barbarze Kielar i o naszej sympatyczce Marii Gruchot.

Nie zabrakło działu poświęconego sprawom członkowskim, przypominamy także obowiązującą tabelę stawek za czynności tłumacza przysięgłego.

Wszystkim Autorkom i Autorom tekstów bardzo dziękujemy za znakomitą i twórczą współpracę!

Łacińskie sentencje pojawiły się w Biuletynie nieprzypadkowo. Zachęcamy do zabawy w samodzielne tłumaczenie i do świątecznej refleksji i zadumy nad wyrażonymi w tym klasycznym języku mądrościami!

W imieniu zespołu Redaktorów zapraszam do lektury!

Urszula Deja

Quidquid discis, tibi discis
Petronius

SPIS TREŚCI

TEPIS dziś i jutro	5
O działaniach międzynarodowych organizacji tłumaczy FIT i EULITA w 2021 r.	9
TEPIS – realizacja działań i plany	12
Koła TEPIS-u w Polsce i na świecie	14
Sprawozdanie z aktywności Kół w drugiej połowie 2021 r.	17
Kolegium ekspertów PT TEPIS	24
Kolegium ds. Q&A	25
Istota pracy tłumacza przysięgłego	27
Zastosowanie podwyższonej stawki za tłumaczenie poświadczonych tekstów zawierających frazeologię i terminologię specjalistyczną – postanowienie Sądu Najwyższego	37
Tłumacze stale się uczą	39
Szkolenia TEPIS-u dla tłumaczy w 2021 r.	40
Program Konferencji PT TEPIS 2021 r. i XXXV Warsztatów Przekładu Specjalistycznego	42
Podsumowanie Konferencji i Warsztatów	48
Relacje z warsztatów w sekcjach językowych	51
Odznaczenia	62
Pożegnanie z wydawnictwem Translegis	66
Jubileusz 40-lecia działalności Stowarzyszenia Tłumaczy Polskich	69
Pożegnanie Pani Profesor Kielar	71
Jak zarobić, żeby się nie „narobić”, czyli każdy chciałby być tłumaczem	73
Stawki za tłumaczenia	74
Sprawy członkowskie	77
Sentencje łacińskie i ich tłumaczenia	80

TEPIS dziś i jutro

*Szanowni Państwo!
Członkowie PT TEPIS!
Koleżanki i Koledzy!*

Mija 10 miesięcy od chwili wyboru nowej Rady Naczelnej. W obecnej kadencji w jej skład wchodzi prezes Marta Czyżewska, dwóch wiceprezesów Edward Szędziorz i Dominik Mikołajczyk, sekretarz generalny Krystyna Kołodziej oraz skarbnik Marek Kądziański, funkcję członków pełnią Urszula Deja, Paulina Leśniak, Aleksandra Matulewska, Magda Olesiuk-Okomska, Janusz Poznański i Wojciech Wołoszyk. Za sprawne funkcjonowanie Biura PT TEPIS odpowiada Ewa Łuczyńska-Gut.

Ten czas obfitował w ogrom pracy związanej z formalną stroną działania Towarzystwa. Na comiesięcznych posiedzeniach członkowie Rady omawiają obszernie bieżące sprawy dotyczące funkcjonowania Towarzystwa oraz środowiska tłumaczy. Zaktualizowaliśmy część regulaminów, m.in. Regulamin Rady Naczelnej (w kwietniu 2021 r.), Regulamin Kapituły Nagrody PT TEPIS Laur Tłumacza (w czerwcu 2021 r.), Regulamin Koła terenowego (w lipcu 2021 r.), Regulamin Kolegium ekspertów (w lipcu 2021 r.) oraz Regulamin Sądu Koleżeńskiego PT TEPIS (we wrześniu 2021 r.). Po nowym roku będziemy aktualizować pozostałe dokumenty, które tego wymagają. Zachęcamy do zapoznania się z nimi pod linkiem: <https://tepis.org.pl/regulaminy-wladz-i-cial-powolanych-przez-rn/>.

Sprawnie udało się też przeprowadzić online walne zebrania Członków Kół, wybory i wyłonić nowe Zarządy, którym życzymy dużo energii do działania i nowych pomysłów.

W nowej Radzie Naczelnej działa obecnie kilka grup roboczych, których Członkowie zajmują się różnymi obszarami działalności Towarzystwa. Chcielibyśmy bardzo mocno podkreślić, że każdy z nas łączy swoją pracę zawodową z pracą społeczną na rzecz środowiska tłumaczy poświęcając na to swój wolny czas. Dlatego prosimy o zrozumienie, że na efekty niektórych działań trzeba nieco dłużej poczekać.

Kilka gremiów działało już w poprzednich latach. Teraz działają w następującym składzie:

- **Komisja kwalifikacyjna PT TEPIS:**
Marek Kądziański i Urszula Deja
- **Kolegium ekspertów PT TEPIS:**
Edward Szędziorz, Marta Czyżewska i Janusz Poznański
- **Kolegium doskonalenia zawodowego PT TEPIS:**
Paulina Leśniak, Urszula Deja, Marek Kądziański, Aleksandra Matulewska, Dominik Mikołajczyk, Magda Olesiuk-Okomska i Janusz Poznański

KDZ w poszerzonym składzie wspierają przewodniczący i współpracownicy sekcji językowych: Wojciech Wołoszyk (angielskiej), Emilia Wojtasik-Dziekan (azjatyckiej), Beata Kędzia-Klebeko (francuskiej), Ewa Urbańczyk-Piskorska (hiszpańskiej), Marta Czyżewska i Paulina Leśniak (niemieckiej), Urszula Deja i Janusz Poznański (rosyjskiej) oraz Łukasz Jan Berezowski (włoskiej).

- **Kolegium ds. kół terenowych PT TEPIS:**

Dominik Mikołajczyk i Paulina Leśniak

Na czele Kół stoją: Katarzyna Biernacka-Licznar (Dolnośląskie Koło PT TEPIS), Aleksandra Podgórnjak-Musil (Górnośląskie Koło PT TEPIS), Monika Mostowy (Małopolskie Koło PT TEPIS), Karolina Sacha (Podlaskie Koło PT TEPIS), Aleksandra Matulewska (Wielkopolskie Koło PT TEPIS), Joanna Bałamącek (Zachodniopomorskie Koło PT TEPIS) oraz Beata Sadziak (Zagraniczne Koło PT TEPIS).

- **Kolegium ds. odznaczeń:**

Marta Czyżewska, Urszula Deja i Krystyna Kołodziej

Ponieważ od dawna działamy w różnych obszarach, postanowiliśmy je wyodrębnić i powołaliśmy nowe grupy robocze:

- **Kolegium ds. kontaktów ze środowiskiem akademickim:**

Aleksandra Matulewska, Magda Olesiuk-Okomska i Wojciech Wołoszyk

- **Kolegium ds. pytań i odpowiedzi (Q&A):**

Edward Szędzielorz, Janusz Poznański, Magda Olesiuk-Okomska i Marek Kądzielski

- **Kolegium ds. promocji Towarzystwa:**

Wojciech Wołoszyk, Dominik Mikołajczyk i Magda Olesiuk-Okomska

- **Kolegium ds. publikacji PT TEPIS:**

Urszula Deja, Paulina Leśniak, Aleksandra Matulewska i Janusz Poznański

- **Kolegium ds. tłumaczenia sądowego:**

Aleksandra Matulewska, Magda Olesiuk-Okomska i Janusz Poznański

- **Kolegium ds. kontaktów z Ministerstwem Sprawiedliwości:**

Dominik Mikołajczyk, Magda Olesiuk-Okomska, Janusz Poznański i Wojciech Wołoszyk

- **Kolegium ds. współpracy z krajowymi organizacjami tłumaczy:**

Marek Kądzielski i Wojciech Wołoszyk

- **Pełnomocnik ds. współpracy z międzynarodowymi organizacjami tłumaczy:**

Aleksandra Matulewska

W obecnej kadencji kontynuujemy działania podjęte przez poprzednią Radę Naczelną. W 2019 r. dzięki staraniom Towarzystwa osiągnęliśmy urealnienie stawek wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego w wysokości 50%. Mamy świadomość, że od tego czasu uzyskane podwyżki „zjadła” inflacja, szczególnie szalejąca w ostatnich miesiącach. Dlatego na początku przyszłego roku wystosujemy pismo do Ministerstwa Sprawiedliwości w sprawie urealnienia stawek urzędowych.

W 2018 r. zaapelowaliśmy do wszystkich Prokuratur Okręgowych o zaprzestanie zlecania tłumaczom przysięgłym tylko tzw. „części dynamicznej” formularzy END czy ENA. Wciąż jednak dochodzą do nas głosy, że wielu tłumaczy nadal spotyka się ze strony organów wymiaru sprawiedliwości z odmową zapłaty za kompletne tłumaczenie. Dlatego też zdecydowaliśmy się na przygotowanie nowego pisma do Ministerstwa Sprawiedliwości w celu uregulowania tej niepokojącej sytuacji.

Zamierzamy wystąpić także z wnioskiem o nowelizację przepisów Kodeksu postępowania karnego regulujących udział tłumacza w postępowaniu karnym (np. przepisów umożliwiających tłumaczom zapoznanie się z aktami sprawy w celu przygotowania się do tłumaczenia).

Od prawie dwóch lat nasze życie toczy się w cieniu pandemii. W różnym stopniu zmieniła ona nasze życie, zatrzymała także prace nad zmianami w Ustawie o zawodzie tłumacza przysięgłego, która po kilkunastu latach funkcjonowania wymaga aktualizacji. Do tego tematu planujemy także wrócić.

Zapraszamy do odwiedzania naszej strony internetowej tepis.org.pl. Są tam umieszczone różne istotne informacje, np. definicja zawodu tłumacza przysięgłego i tłumaczenia poświadczonego, zakładka z pytaniami (Q&A) z dostępem po zalogowaniu dla Członków, a w przyszłości także z dostępem otwartym dla początkujących tłumaczy. Znajdują się tam także aktualizowane zakładki, które są dostępne dla wszystkich zainteresowanych: „Konferencje” z informacjami o konferencjach dla tłumaczy, „Kodeks Zawodowy Tłumacza Przysięgłego”, czyli kompendium wiedzy przydatnej dla tłumaczy przysięgłych i adeptów zawodu, „Publikacje PT TEPIS” z cenną książką autorstwa mec. Pawła Guguły i mec. Moniki Antosik-Bandurskiej „Wykonywanie zawodu tłumacza przysięgłego w kazuach” zawierającą kilkadziesiąt opartych na autentycznych sprawach i aktualnym orzecznictwie zagadnień prawnych związanych z wykonywaniem zawodu tłumacza przysięgłego wraz z propozycjami rozwiązań oraz wzorami pism procesowych i dokumentów, takimi jak wnioski, zażalenia, pozwы, skargi, wezwania do zapłaty, które są niezbędne w komunikacji z organami wymiaru sprawiedliwości i klientami. Członkowie mają ponadto dostęp do „Repozytorium” zawierającego różne ciekawe materiały, w tym prezentacje z konferencji i szkoleń z ostatnich lat.

Z wielką radością zachęcamy do lektury publikacji przygotowanej przez nasze najmłodsze koło, Zagraniczne Koło PT TEPIS, pt. „O zawodzie tłumacza przysięgłego w wybranych krajach świata. Część I”. Celem publikacji (e-booka) jest przedstawienie tłumaczom oraz adeptom zawodu szerszej informacji na temat ustanawiania i działalności tłumaczy przysięgłych za granicą, tj. w ośmiu wybranych państwach – głównie w obrębie Europy: w Austrii, Francji, Irlandii, Niemczech, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii, na Węgrzech oraz - poza Europą - w Kanadzie. Autorkami i autorami poszczególnych rozdziałów są Członkinie i Członkowie PT TEPIS – w większości tłumacze przysięgli wykonujący zawód poza Polską, posiadający często uprawnienia zawodowe w kraju

języka źródłowego i docelowego. Jak zauważa recenzent, prof. Artur D. Kubacki, publikacja nie ma charakteru opracowania naukowego, ma zaś przede wszystkim na celu popularyzację wiedzy na temat wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego za granicą oraz poznania realiów i uwarunkowań tam obowiązujących.

Z wielką radością zapowiadamy także uruchomienie e-sklepu, w którym będzie można zakupić m.in. publikację „Wykonywanie zawodu tłumacza przysięgłego w kazusach”, a także zarejestrować się na szkolenia.

Zachęcamy do odwiedzania naszych profili w mediach społecznościowych – na Facebooku i LinkedIn, na których pojawiają się różne ciekawe informacje. Warto do nich zaglądać! Od niedawna Koła terenowe zaangażowały się w rotacyjne prowadzenie naszego profilu na Facebooku. Trzymamy kciuki i życzymy ciekawych inspiracji!

Na koniec pragniemy zaprosić wszystkich Członków i Sympatyków na organizowane webinaria oraz na naszą przyszłoroczną konferencję, która odbędzie się w dniach 15 i 16 października 2022 r. W zależności od aktualnej sytuacji epidemicznej podejmiemy decyzję co do formy konferencji. Bardzo chcielibyśmy spotkać się z Państwem na żywo. Ale musimy się uzbroić w cierpliwość i poczekać na rozwój sytuacji.

Przed nami święta Bożego Narodzenia i Nowy Rok. Z tej okazji życzymy Państwu dużo zdrowia, satysfakcji z wykonywanej pracy, energii w działaniu i ciepłej przyjaznej atmosfery w świąteczne dni! Do siego Roku!

Marta Czyżewska

Interest omnium recte facere

Cicero

O działaniach międzynarodowych organizacji tłumaczy FIT i EULITA w 2021 r.

Międzynarodowa Federacja Tłumaczy FIT (International Federation of Translators) w roku 2021 koncentrowała się na przygotowaniu webinarium dotyczących zawodu tłumacza przysięgłego i prawniczego w różnych krajach w Europie oraz Międzynarodowego Kongresu Przekładu Prawniczego i Sądowego, który najpewniej odbędzie się w Chinach w 2022 roku. Należy podkreślić, że odbyło się szereg webinarium, w tym webinarium dotyczące sytuacji tłumaczy prawniczych zorganizowane przez FIT Legal Task Force, w którym TEPIS ma przedstawiciela tj. prof. dr hab. Aleksandrę Matulewską. Dalsze działania miały związek z upowszechnianiem zdalnego trybu pracy tłumaczy prawniczych i specjalistycznych w różnych krajach. FIT cały czas zmierza do udostępniania swoim członkom szerokiego wachlarza informacji dotyczących korzystania z rozwiązań technologicznych i wpływu tłumaczenia maszynowego na branżę. W szczególności interesujący jest problem jakości tłumaczeń wspomaganych maszynowo i maszynowych w komunikacji prawniczej i wpływu błędów tłumaczeniowych na uczestników postępowań sądowych. Na Facebooku FIT promuje wydarzenia, webinaria, seminaria i szkolenia dotyczące branży tłumaczeniowej organizowane przez członków zarówno instytucjonalnych jak i indywidualnych współpracujących z organizacją. Zachęcamy do śledzenia tego profilu.

W dniu 9 września 2021 r. odbyło się online Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie FIT Europe, w celu uchwalenia niezbędnych podstaw prawnych pozwalających przygotować statutowe Walne Zgromadzenie w dobie pandemii. Na zebraniu przedstawiono także wyniki ankiet prowadzonych w krajach mających przedstawicieli w FIT, w zakresie wpływu pandemii Covid-19 na prace tłumaczy pisemnych i ustnych.

Na maj 2022 r. zaplanowano Walne Zgromadzenie FIT na Kubie, które będzie połączone ze Światowym Kongresem Tłumaczy.

W 2021 r. odbyła się ponadto pierwsza edycja konkursu o Nagrodę Solidarności Zawodowej Tłumaczy im. Albina Tybulewicza, którego pomysłodawczynią i członkiem Jury jest Prezes Honorowa PT TEPIS, dr Danuta Kierzkowska. Medale im. Albina Tybulewicza będą uroczyście wręczone podczas Światowego Kongresu FIT na Kubie w czerwcu 2022 roku.

Europejskie Stowarzyszenie Tłumaczy Sądowych EULITA z uwagi na warunki pandemiczne w 2021 r. nadal pracowało zdalnie. Doroczne robocze spotkanie członków Komitetu Wykonawczego EULITA, odbywające się co roku w styczniu, w 2021 r. odbyło się online w dniu 16 stycznia 2021 r. Na spotkaniu pracowano nad organizacją dorocznej konferencji oraz budżetem Stowarzyszenia.

We władzach Stowarzyszenia EULITA jest przedstawiciel PT TEPIS, Joanna Miler-Cassino, która obecnie pełni w nim funkcję wiceprezesa, warte przypomnienia jest, że w poprzedniej kadencji, w latach 2017-2020 pełniła funkcję członka Komitetu Wykonawczego EULITA. Kadencja członków Komitetu Wykonawczego trwa trzy lata. Cele, które zamierza realizować w tej kadencji nowy Komitet Wykonawczy obejmują prace na rzecz podnoszenia jakości tłumaczeń sądowych w Europie, inicjowanie szkoleń i badań, umożliwienie wzajemnego uznawania kwalifikacji tłumaczy sądowych w ramach Unii Europejskiej oraz promowanie ścisłego przestrzegania zasad kodeksu etycznego tłumaczy.

W latach 2020 i 2021 przedstawiciele EULITA uczestniczyli w Europejskim projekcie CAPISCE poświęconemu małoletnim ofiarom handlu ludźmi, w ramach którego opracowano moduły szkoleniowe na temat handlu ludźmi, technik tłumaczenia przesłuchań z udziałem dzieci będącymi ofiarami handlu ludźmi, zagadnień etycznych z tym związanych itp. Pierwsze szkolenia we Francji i Włoszech zostały przeprowadzone online na początku 2021 r.

W dniu 19 marca 2021 r. EULITA zorganizowała konferencję online z udziałem zrzeszonych stowarzyszeń pt. „The Use of Technology in the Fields of Legal Interpreting and Legal Translation” („Korzystanie ze zdobyczy technologii na potrzeby ustnych i pisemnych tłumaczeń sądowych”). Na konferencji omówiono szeroki zakres zagadnień, m.in. kształcenie i szkolenie tłumaczy sądowych, problemy związane z korzystaniem z tłumaczeń maszynowych, zwłaszcza w zakresie tłumaczeń prawniczych, problemy związane z korzystaniem z ogólnodostępnych aplikacji translatorskich, kompetencje tłumaczy sądowych.

W dniu 25 marca 2021 r. zakończył się unijny projekt NetPraLat „NETworking to strengthen pre-trial procedural rights by PRACTice-oriented cross-border Lawyers Training” – „Networking ukierunkowany na wzmocnienie praw procesowych w ramach postępowania przygotowawczego poprzez praktyczne transgraniczne szkolenia adwokatów”, w którym udział brała EULITA z udziałem przedstawiciela TEPIS, Joanny Miler-Cassino. Projekt polegał na opracowaniu programu szkoleniowego ukierunkowanego na ugruntowanie praktycznych umiejętności zapewnienia skutecznej obrony przez adwokatów na różnych etapach postępowania przygotowawczego. Program był kontynuacją prac prowadzonych w ramach projektu SUPRALAT „Strengthening suspects’ rights in pre-trial proceedings through practice-oriented training for lawyers” – „Wzmocnienie praw podejrzanego w postępowaniu przygotowawczym poprzez praktyczne szkolenia dla adwokatów” realizowanego w latach 2015-2017 w Belgii, na Węgrzech oraz w Irlandii. W ramach projektu NetPraLat wiceprezes Joanna Miler-Cassino przetłumaczyła obszerne materiały szkoleniowe dla adwokatów. Tematy ww. szkoleń obejmują udział tłumaczy w postępowaniu przygotowawczym w celu zapewnienia jak najwyższej jakości tłumaczenia osobom zatrzymanym nieposługującym się językiem danego kraju, podniesienie umiejętności komunikacyjnych podczas konsul-

tacji pomiędzy obrońcą a oskarżonym, podatność na zagrożenia związane z zatrzymaniem osoby, skuteczną komunikacją z organami śledczymi oraz sposoby tłumaczenia i zasady pracy organów i obrońców podczas przesłuchań z udziałem tłumacza. Aktualnie odbywają się szkolenia dla adwokatów; w Polsce są one organizowane w trybie online, dla adwokatów i aplikantów, z udziałem izb adwokackich.

W 2021 r. EULITA opracowała także swoją nową stronę internetową umożliwiającą udostępnienie członkom Stowarzyszenia zasobów informacyjnych zgromadzonych w ramach Stowarzyszenia, dotyczących kwestii związanych z tłumaczeniem w państwach europejskich. W 2021 r. EULITA pracowała dalej nad realizacją celów statutowych, takich jak: powiększanie zasobów informacji dostępnych dla członków (m.in. przygotowując materiały informacyjne dotyczące kompetencji i kwalifikacji tłumaczy sądowych, korzystania z rozwiązań technologicznych (tłumaczenia maszynowe), przygotowanie uwag do normy ISO dotyczącej tłumaczeń prawniczych oraz jej wpływu na tłumaczy w Europie. Zajmowano się ponadto kwestiami wspólnego szkolenia sędziów i tłumaczy. Zainicjowano także serię regularnych spotkań przedstawicieli stowarzyszeń zrzeszonych w Stowarzyszeniu EULITA w formie online w celu wymiany doświadczeń i informacji oraz koordynacji podejmowanych działań.

Opr. Marta Czyżewska
na podstawie informacji
od Aleksandry Matulewskiej
i Joanny Miler-Cassino

Nullus in causa dies longus est.

Seneca

TEPIS - realizacja działań i plany

Koleżanki, Koledzy, drodzy Członkowie PT TEPIS

Zbliża się koniec roku. Chciałbym zatem poinformować Was o kilku istotnych sprawach. Jesteśmy organizacją działającą pro bono i utrzymującą się w dużym stopniu ze składek. Na ostatnim posiedzeniu Rady Naczelnej ustaliliśmy, że **wysokość składki członkowskiej za rok 2022** wyniesie 264 zł. Nie jest to duża kwota i odpowiada niecałemu 5 stronom tłumaczenia na język obcy w drugiej grupie językowej. Jeśli ktoś zapłaci do końca marca 2022 r., to wysokość składki zostanie obniżona do kwoty 210 zł. Nie ma możliwości zapłaty w ratach, ponieważ powoduje to zamieszanie i trudno jest potem ustalić, kto ma opłacone składki i do kiedy.

Członkowie PT TEPIS korzystają z licznych przywilejów, korzystnych zniżek na zakup szkoleń u nas i u naszych partnerów (mają rabaty na zakup podpisu elektronicznego, oprogramowania itd.). Jeżeli ktoś ma opłaconą składkę za poprzedni rok, będzie mógł korzystać ze wszystkich zniżek do końca czerwca 2022 r. Po tym okresie prawo do zniżki będą miały osoby z opłaconą składką za rok 2022 r. W ten sposób chcemy docenić osoby, które w terminie opłacają składki. Ponadto od 2022 r. obowiązuje jedna składka wpisowego dla wszystkich nowych członków w wysokości 50 zł. Zmiana statusu członkowskiego np. z nadzwyczajnego na zwyczajnego jest bezpłatna. Gorąco zachęcam do zmiany statusu osoby, które mają udokumentowane 10 lat działalności zawodowej. Te osoby mogą wnioskować o status członka zwyczajnego. Wnioski znajdują się na naszej stronie internetowej w zakładce „Członkowie PT TEPIS”. Rozpatrujemy je zawsze na posiedzeniu Rady Naczelnej na początku miesiąca.

Przypominamy także o możliwości wymiany **legitymacji** na nową, wydaną w formie plastikowej karty ze zdjęciem. Nasi członkowie podzielili się pozytywnymi doświadczeniami związanymi z korzystaniem z legitymacji. W celu bezpłatnego zamówienia legitymacji lub dokonania jej wymiany prosimy o kontakt z Biurem Towarzystwa tepis@tepis.org.pl (potrzebne będzie odesłanie wypełnionego formularza wraz z aktualnym zdjęciem w formacie jpg).

W styczniu wystartujemy ze **sklepem internetowym**. Mamy podpisaną umowę płatności elektronicznych i obecnie wdrażamy ją w naszym sklepie. Już niebawem za szkolenia, składki, książki i wszelkie inne zakupy będzie można zapłacić poprzez naszą stronę internetową. System sam zweryfikuje, czy dana osoba jest członkiem i naliczy odpowiednią zniżkę. Zapłacić będzie można szybkim przelewem lub kartą bankową/kredytową. Sklep usprawni i zautomatyzuje proces zakupów i już nie możemy się doczekać, aż zacznie działać!

Zapewne zauważyliście też, że aktywnie działa nasza **strona na Facebooku**. Zmieniliśmy sposób jej administrowania. Od listopada br. strona ta nie jest administrowana centralnie, ponieważ rolę administratorów przejęły poszczególne Koła. W pierwszym okresie pieczę nad stroną sprawowało Koło Górnośląskie, następnie Koło Dolnośląskie, a obecnie Koło Zachodniopomorskie. Harmonogram administrowania naszą stroną na Facebooku jest umieszczony na naszym profilu. Dzięki takiemu rozwiązaniu na stronie będą pojawiać się także bardziej lokalne informacje. Ponadto zyskaliśmy grono aktywnych osób, dzięki czemu profil nadal będzie atrakcyjny i mamy nadzieję, że pojawią się nowi 'polubownicy'. Niebawem na Facebooku wystartuje też zamknięta grupa „Członkowie PT TEPIS”, w której będziemy publikować informacje przeznaczone dla węższego grona odbiorców. W ten sposób o istotnych sprawach dowiecie się jako pierwsi. W tym miejscu bardzo serdecznie pragnę podziękować Annie Setkowicz-Ryszce, która dotychczas bardzo sprawnie prowadziła nasz profil i podzieliła się swoim doświadczeniem podczas spotkania via ZOOM z nowymi redaktorami.

Korzystając z okazji, życzę Wam zdrowych, ciepłych i rodzinnych Świąt Bożego Narodzenia. Oby w przyszłym roku pandemia pozostała jedynie niemiłym wspomnieniem.

Dominik Mikołajczyk

Fervet opus
Vergilius, Georgica IV, 169

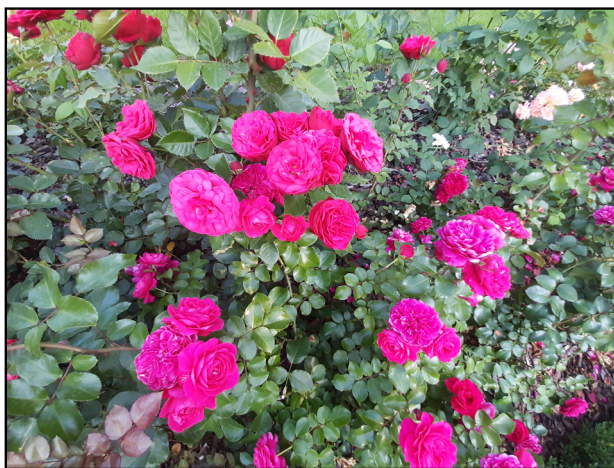

Koła TEPIS-u w Polsce i na świecie

Czas pandemii wymusił przeprowadzenie w trybie online walnych zebrań Kół i wyborów prezesów oraz zarządów. Rada Naczelna XI kadencji na swoim pierwszym posiedzeniu w dniu 22 marca 2021 r. wybrała jednogłośnie Kolegium ds. Kół. W skład Kolegium weszli: Paulina Leśniak, poprzednio prezes Zachodniopomorskiego Koła TEPIS i Dominik Mikołajczyk, poprzednio prezes Dolnośląskiego Koła TEPIS. Rada Naczelna była zgodna, że praca z zarządami Kół wymagać będzie dużego zaangażowania, że Koła mają potencjał aktywności również w czasie, kiedy to członkowie nie mogą się spotykać twarzą w twarz na żywo. Stąd po raz pierwszy w historii Towarzystwa z ramienia Rady Naczelnej kontakt z Kołami będą utrzymywać dwie osoby.

Dotychczas przez parę kadencji aktywnie pracowała pełnomocnik ds. kół, Krystyna Kołodziej. W ciągu roku odwiedzała Koła podczas organizowanych przez nie akcji szkoleniowych, w przeddzień Konferencji październikowej organizowała spotkania z prezesami Kół w siedzibie Towarzystwa w Warszawie, a także parę razy w roku prowadziła spotkania z prezesami Kół online. Jeżeli były jakieś przeszkody w zorganizowaniu spotkania w przeddzień Konferencji, spotkania odbywały się roboczo podczas zaplanowanych dłuższych przerw w miejscu, gdzie odbywała się Konferencja. Wszystkie te spotkania były ważne, integrowały prezesów i inspirowały do pracy na rzecz środowiska tłumaczy po powrocie do zwyczajnych obowiązków.

**Krysiu bardzo Tobie dziękujemy
za zaangażowanie przez wiele kadencji w pracę Kół!**

W czasie ciągle trwającego, wymuszonego dystansu społecznego członkowie zmienili tryb pracy na rzecz Towarzystwa. Pierwszym wyzwaniem było zorganizowanie walnych zebrań i wyborów w Kołach. Taki obowiązek nakładał Statut Towarzystwa oraz przepisy prawa. Została przygotowana instrukcja, porządek obrad i wzór protokołu walnego zebrania członków Kół PT TEPIS w XI kadencji prowadzonego z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej via platforma ZOOM lub stacjonarnie. Dzięki zaangażowaniu ustępujących zarządów i członków udało się we wszystkich Kołach w maju br. przeprowadzić walne zebrania i wybory. Harmonogram wyglądał następująco:

KOŁO	DATA I GODZINA	MIEJSCE
Dolnośląskie Koło PT TEPIS	12 maja 2021 r., godz. 19.00	online/ZOOM
Zagraniczne Koło PT TEPIS	12 maja 2021 r., godz. 20.00	online/ZOOM
Wielkopolskie Koło PT TEPIS	14 maja 2021 r., godz. 17.00	online/ZOOM
Górnośląskie Koło PT TEPIS	14 maja 2021 r., godz. 18.00	online/ZOOM
Zachodniopomorskie Koło PT TEPIS	14 maja 2021 r., godz. 19.00	online/ZOOM
Małopolskie Koło PT TEPIS	14 maja 2021 r., godz. 20.00	online/ZOOM
Podlaskie Koło PT TEPIS	20 maja 2021 r., godz. 17.00	Białystok, ul. Wierzbowa 3d stacjonarnie

Naprawdę brak było pewności, czy rzeczywiście uda się w terminie i zgodnie z wymogami tajności przeprowadzić wybory. Ale udało się! Tutaj musimy sobie wszyscy pogratulować i podziękować, że pojawili się kandydaci na prezesów i na członków zarządu oraz stawili się członkowie, którzy wzięli udział w wyborach!

Przygotowując instrukcję przeprowadzenia walnego zebrania prowadzone były również prace nad Regulaminem Koła Terenowego. Prezes Marta Czyżewska oraz Prezes Honorowa Zofia Rybińska, Kolegium ds. Kół, ustępujący prezesi i zarządy Kół pracowali nad treścią pierwszej wersji Regulaminu Koła Terenowego, który został uchwalony przez Radę Naczelną dnia 10 maja 2021 r. Rada Naczelna była świadoma, że zarządy Kół bieżącej kadencji będą chciały mieć wpływ na postanowienia Regulaminu i po bardzo szczegółowych konsultacjach dnia 5 lipca 2021 r. Rada Naczelna uchwalała nr 17/XI/21 przyjęła korektę Regulaminu Koła Terenowego.

W bieżącej kadencji po pierwszych spotkaniach z prezesami i zarządami Kół via ZOOM został wypracowany nowy tryb spotkań – zawsze w czwartek o godz. 18:00 w tygodniu posiedzenia Rady Naczelnej. Dotychczas odbyło się 5 spotkań: 16 kwietnia br. zwołane jeszcze przez Krystynę Kołodziej, następnie 28 maja, 09 września, 07 października i 09 grudnia br. Kolejne spotkanie zaplanowane jest na 13 stycznia 2022 r.

Bardzo brakuje spotkania stacjonarnego, systematyczne spotkania online dają jednak wszystkim uczestnikom możliwość aktywnego działania na rzecz członków Towarzystwa i całego środowiska tłumaczy. Frekwencja na spotkaniach przedstawicieli Kół jest zawsze niemal stuprocentowa. Każdy uczestnik spotkania otrzymuje szczegółowe

informacje o pracy Rady Naczelnej, o sprawach, które są w toku, wytyczonych celach i realizowanych zadaniach. Mamy czas na dzielenie się pomysłami i aktualnościami branżowymi. Prezesi i zarządy Kół przejęły prowadzenie rotacyjnie profilu TEPIS-u na Facebooku. Trzymają rękę na pulsie i informują o interesujących wydarzeniach oraz bieżących sprawach ważnych dla środowiska tłumaczy.

Poniżej harmonogram redagowania naszej strony na Facebooku:

- listopad 2021 r. - Koło Górnośląskie
- grudzień 2021 r. - Koło Dolnośląskie, a następnie Koło Zachodniopomorskie
- styczeń 2022 r. - Koło Podlaskie, a następnie Koło Wielkopolskie
- luty 2022 r. - Koło Małopolskie, a następnie Koło Zagraniczne
- marzec 2022 r. - Koło Górnośląskie, a następnie Koło Dolnośląskie
- kwiecień 2022 r. - Koło Zachodniopomorskie, a następnie Koło Podlaskie
- maj 2022 r. - Koło Wielkopolskie, a następnie Koło Małopolskie
- czerwiec 2022 r. - Koło Zagraniczne, a następnie Koło Górnośląskie
- lipiec 2022 r. - Koło Dolnośląskie, a następnie Koło Zachodniopomorskie
- sierpień 2022 r. - Koło Podlaskie, a następnie Koło Wielkopolskie
- wrzesień 2022 r. - Koło Małopolskie, a następnie Koło Zagraniczne

W imieniu Rady Naczelnej, Kolegium ds. Kół oraz w imieniu prezesów i zarządów siedmiu aktywnych Kół bardzo zachęcam członków TEPIS-u do zaangażowania się w pracę istniejących Kół i do zawierania kolejnych, tak żeby każdy członek miał bezpośredni wpływ na pracę Towarzystwa w miejscu, gdzie pracuje i mieszka. Osobom, które rozważają założenie Koła udzielamy wszelkiego wsparcia i informacji.

Na stronie internetowej tepis.org.pl zarządy Kół są gospodarzami zakładki, pod którą umieszczane są lokalne aktualności (linki poniżej przy sprawozdaniach Kół).

Z sylwetkami prezesów można zapoznać się tutaj <https://tepis.org.pl/kola-pt-tepis/>, a po zalogowaniu można mieć również dostęp do Regulaminu obowiązującego Koła <https://tepis.org.pl/regulaminy-wladz-i-cial-powolanych-przez-rn/>.

Zachęcam do spotkań szkoleniowych i integracyjnych, stacjonarnie lub online (np. via platforma ZOOM Towarzystwa). Uczestnictwo w Kole daje wiele profitów, w tym roku Rada Naczelna przeznaczyła na spotkania integracyjne, jak tylko sytuacja sanitarno-epidemiologiczna na to pozwoli, po 600,00 zł dla każdego Koła do wykorzystania przed Nowym Rokiem lub na początku przyszłego roku.

Zapraszam do zapoznania się poniżej ze sprawozdaniami zarządów Kół.

Opr. Paulina Leśniak

*Cum solitudo et vita sine amicis
insidiarum et metus plena sit, ratio ipsa
monet amicitias comparare.*

Sprawozdania z aktywności Kół w drugiej połowie 2021 r.

Dolnośląskie Koło PT TEPIS

1. Zgłoszenie Koła do ewidencji organu nadzoru (ewidencja prowadzona przez prezydenta miasta Wrocław).
2. Udział przedstawiciela Koła – Tatiany Kaczorowskiej – jako prelegenta podczas Konferencji i XXXV Warsztatów Przekładu Specjalistycznego (sekcja niemiecka, temat wystąpienia: „Środki zaskarżenia w postępowaniu administracyjnym w tłumaczeniu na język niemiecki”).
3. Organizacja drugiej części stacjonarnych warsztatów „Wystąpienia publiczne i emisja głosu” w dniu 21.11.2021 r.
4. Prowadzenie konta Towarzystwa na Facebooku w okresie 29.11 – 12.12.2021 (umieszczanie postów).

<https://tepis.org.pl/kolo-o-sobie-dolnoslaskie/>

Zapraszamy do kontaktu: dolnoslaskie@tepis.org.pl

Opr. Tatiana Kaczorowska

Górnośląskie Koło PT TEPIS

Nowy Zarząd GKT zorganizował spotkanie integracyjne w dniu święta tłumaczy, czyli 30 września br., w którym uczestniczyło ponad 10 osób.

W dniu 27 września br. Marszałek Województwa Śląskiego uhonorował dwie członkinie Zarządu GKT za zasługi w działalności społecznej na rzecz środowiska tłumaczy: Aleksandra Podgórnica-Musil otrzymała Srebrny Krzyż Zasługi, a Aleksandra Cichoń-Królikowska – Brązowy Krzyż Zasługi.

Koło Górnośląskie zainaugurowało też rotacyjną opiekę nad stroną PT TEPIS na Facebooku i w listopadzie posty na stronie Towarzystwa były tworzone przez Zarząd GKT.

W dniu 10 grudnia br. Prezes GKT reprezentowała PT TEPIS podczas II Jornadas Internacionales de Traducción e Interpretación. Konferencja była zorganizowana przez Polskie Stowarzyszenie Hispanistów (PSH), Instytut Cervantesa w Krakowie, Uniwersytet Śląski oraz Uniwersytet Jagielloński.

Zarząd Koła planuje spotkanie świąteczno-noworoczne w styczniu 2022 r. Toczą się też rozmowy w sprawie cyklu szkoleń z zakresu etykiety i dyplomacji – szczegóły będą znane z początkiem roku.

<https://tepis.org.pl/kolo-o-sobie-gornoslaskie/>

Zapraszamy do kontaktu: gornoslaskie@tepis.org.pl

Opr. Aleksandra Podgórnjak-Musil

Małopolskie Koło PT TEPIS

Covid bardzo mocno uderzył w nas zdrowotnie i pewnie dlatego działalność Małopolskiego Koła TEPIS w ostatnim półroczu niestety przygasła. Planowaliśmy zorganizować spotkanie wigilijne, które co roku było u nas bardzo liczne, jednak przez nowy wzrost zachorowań postanowiliśmy przesunąć je dla wspólnego dobra na początek przyszłego roku. Wtedy też podejmiemy decyzję, czy przeprowadzimy je online czy spotkamy się osobiście.

<https://tepis.org.pl/kolo-o-sobie-malopolskie/>

Zapraszamy do kontaktu: malopolskie@tepis.org.pl

Opr. Małgorzata Lipska

Podlaskie Koło PT TEPIS

W porównaniu do poprzednich kadencji zarząd Podlaskiego Koła TEPIS uległ rozszerzeniu. W skład Zarządu weszli: Prezes Karolina Sacha Wiceprezes/Sekretarz Ina Łapińska, Wiceprezes/Skarbnik – Małgorzata Anna Sulima, Członkowie Zarządu Sylwia Januszewska, Mirosław Stasiukiewicz i Marek Bagiński. W tym roku odznaczone osoby w PKT to prezes Karolina Sacha wyróżniona Odznaką za Zasługi dla TEPIS i Marek Bagiński członek zarządu wyróżniony również Odznaką za Zasługi dla TEPIS.

W tym roku również odbyło się integracyjne spotkanie zarządu Podlaskiego Koła TEPIS, na którym wysłuchaliśmy wykładu online profesor Olgi Burukiny z Uniwersytetu Moskiewskiego. Na spotkaniu Pani profesor w języku angielskim zaprezentowała trzy zagadnienia, które będą szczególnie ważne dla tłumaczy w przyszłości:

- narzędzia cyfrowe dla zrównoważonego rozwoju tłumaczy pisemnych i ustnych (Digital Tools for Translators' and Interpreters' Sustainability),
- tłumacze i nauczyciele akademicy jako marki: szanse związane ze środowiskiem cyfrowym (Translators and Academics as Brands: Opportunities of Digital Environments),
- najnowsze tendencje i zmiany w dziedzinie tłumaczeń pisemnych i ustnych: Europa i nie tylko (Recent Trends and Developments in Translation and Interpreting: Europe and Beyond).

Członkowie Koła postanowili w przyszłości na kolejnych spotkaniach pogłębić powyższe zagadnienia.

Zarząd Koła planuje spotkanie świąteczno-noworoczne w styczniu 2022 r. Koło przewiduje również przeprowadzić kolejne spotkanie z cyklu „szkolenia z sędzią”.

<https://tepis.org.pl/kolo-o-sobie-podlaskie/>

Zapraszamy do kontaktu: podlaskie@tepis.org.pl

Opr. Karolina Sacha

Wielkopolskie Koło PT TEPIS

Wielkopolskie Koło TEPIS zorganizowało spotkanie integracyjne pod koniec września 2021 r. Niestety w związku z pandemią zainteresowanie członków Koła spotkaniami stacjonarnymi jest bardzo ograniczone. Chęć udziału w spotkaniach stacjonarnych deklaruje poniżej 10 osób. W związku z powyższym Zarząd Koła Wielkopolskiego uznał, że najbardziej racjonalną opcją będzie ograniczenie się do uczestnictwa w webinarach organizowanych przez TEPIS do ustabilizowania się sytuacji epidemiologicznej w kraju.

Członkowie Koła TEPIS w osobach wiceprezesa Krzysztofa Mateckiego i członka Zarządu dr Pauli Trzaskawki wzięli udział w Konferencji Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS – XXXIV Warsztaty Przekładu Specjalistycznego organizowanej w dniach 16–17 października 2021 r. Dr Paula Trzaskawka wygłosiła w sekcji angielskiej referat pod tytułem „Tłumaczenie klauzul umów o przeniesienie praw autorskich w parze językowej polsko-angielskiej”. Mgr Krzysztof Matecki przygotował wystąpienie pod tytułem „Porozmawiajmy o wspomaganii komputerowym pracy tłumacza” wygłoszone w kularach.

<https://tepis.org.pl/kolo-o-sobie-wielkopolskie/>

Zapraszamy do kontaktu: tepis.wlkp@gmail.com

Opr. Aleksandra Matulewska

Zachodniopomorskie Koło PT TEPIS

Zarząd Zachodniopomorskiego Koła TEPIS rozpoczął swoją działalność spotkaniem w lipcu 2022. Paulina Leśniak, Beata Kędzia-Klebeko oraz Joanna Bałamącek spotkały się, aby omówić dalszą działalność Koła, ewentualne problemy i plany na przyszłość. Beata Kędzia-Klebeko w bieżącej kadencji objęła obowiązki przewodniczącej sekcji języka francuskiego.

Zdecydowaną większość czasu pochłonęły przygotowania do Konferencji TEPIS-u, która miała miejsce się w październiku br. Paulina Leśniak bardzo pręźnie i z dużym zaangażowaniem przyczyniła się do zorganizowania Konferencji w trybie online. Jednym z punktów konferencji było organizowanie „Kawiarenki skandynawistycznej”, aby umożliwić integrację i wzajemne poznanie się tłumaczy języków skandynawskich, którą przygotowała Joanna Bałamącek. Dr hab. Beata Kędzia-Klebeko, prof. US podczas Konferencji wygłosiła wykład pt. „W stronę praktyki tłumaczeniowej – czyli o blaskach i cieniach tzw. tłumaczeń komputerowych na przykładzie analizy tłumaczenia

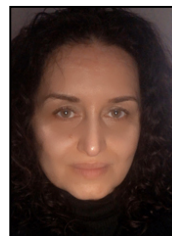
aktu Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/953 dotyczącego cyfrowego certyfikatu COVID 19”.

Zachodniopomorskie Koło TEPIS ma w planach noworoczne spotkanie swoich członków, jeżeli pozwoli nam na to sytuacja epidemiczna. Gdyby spotkanie w typowej formie okazało się niemożliwe, chcielibyśmy udać się na noworoczny spacer w pięknych, szczecińskich plenerach, z kubkiem gorącej herbaty i równie gorących chęci do pracy w nowym roku.

<https://tepis.org.pl/kolo-o-sobie-pomorskie/>

Zapraszamy do kontaktu: zachodniopomorskie@tepis.org.pl

Opr. Joanna Bałamącek

Zagraniczne Koło PT TEPIS

Członkowie Zagranicznego Koła PT TEPIS w drugiej połowie 2021 r. intensywnie pracowali nad ukończeniem projektu publikacji „O zawodzie tłumacza przysięgłego w wybranych krajach świata cz. 1”, tak aby publikacja mogła ukazać się do końca bieżącego roku.

Zarząd Koła zorganizował trzy spotkania online, podczas których rozmawialiśmy na temat naszych zawodowych doświadczeń i omówiliśmy plany Koła na rok przyszły.

Koło liczy obecnie 21 członków mieszkających w 10 krajach: Austria (2), Francja (1), Irlandia (1), Królestwo Niderlandów (2), Kanada (2), Niemcy (2), Szwajcaria (3), Węgry (1), Włochy (1) oraz Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (6).

Zarząd Koła z nadzieją patrzy na nowy rok. Planujemy wysłać do mieszkających za granicą członków PT TEPIS indywidualne zaproszenia do członkostwa w Kole, chcemy w dalszym ciągu organizować spotkania online oraz mamy pomysły na ciekawe webinaria.

<https://tepis.org.pl/kolo-o-sobie-zagraniczne/>

Zapraszamy do kontaktu: zagranicznekolo@tepis.org.pl

Opr. Beata Sadziak

Skład Zarządu Dolnośląskiego Koła PT TEPIS

Prezes: dr hab. Katarzyna Biernacka-Licznar
Wiceprezes i sekretarz: Tatiana Kaczorowska
Wiceprezes i skarbnik: dr Katarzyna Witczyńska
Członek Zarządu: Jerzy Ogonowski
Członek Zarządu: Magda Jeong
Członek Zarządu: Monika Gątowska

Skład Zarządu Górnośląskiego Koła PT TEPIS

Prezes: Aleksandra Podgórnica-Musil
Wiceprezes z funkcją Skarbnika: Aleksandra Cichoń-Królikowska
Wiceprezes z funkcją Sekretarza: Anna Kraus

Skład Zarządu Małopolskiego Koła PT TEPIS

Prezes: Monika Mostowy
Wiceprezes z funkcją skarbnika: Anna Labe
Sekretarz: Małgorzata Lipska
Wiceprezes: Zofia Wisłocka
Członek Zarządu: Lidia Jurek
Członek Zarządu: Urszula Deja
Członek Zarządu: Maria Zeman

Skład Zarządu Podlaskiego Koła PT TEPIS

Prezes: Karolina Sacha
Wiceprezes z funkcją skarbnika: Małgorzata Anna Sulima
Wiceprezes z funkcją sekretarza: Ina Łapińska
Członek Zarządu: Sylwia Januszewska
Członek Zarządu: Mirosław Stasiukiewicz
Członek Zarządu: Marek Bagiński

Skład Zarządu Wielkopolskiego Koła PT TEPIS

Prezes: dr hab. Aleksandra Matulewska, prof. UAM

Wiceprezes z funkcją skarbnika: Barbara Kaczmarek

Wiceprezes z funkcją sekretarza: Krzysztof Matecki

Członek Zarządu: dr Paula Trzaskawka

Skład Zarządu Zachodniopomorskiego Koła PT TEPIS

Prezes: Joanna Bałamącek

Wiceprezes z funkcją sekretarza: dr hab. Beata Kędzia-Klebeko, prof. US

Wiceprezes z funkcją skarbnika: Paulina Leśniak

Skład Zarządu Zagranicznego Koła PT TEPIS

Prezes: Beata Sadziak (Zurych, Szwajcaria)

Wiceprezes z funkcją skarbnika: Sławomir Bańcyrowski (Londyn, Wielka Brytania)

Wiceprezes z funkcją sekretarza: Małgorzata Stryjewska (Cushendall, Irlandia Północna)

Członek Zarządu: Piotr Michał Kruza (Węgry)

Inter bonos bene
Cicero

Kolegium ekspertów PT TEPIS

Kolegium ekspertów PT TEPIS to szczególne grono tłumaczy, którzy posiadają najwyższe kwalifikacje zawodowe potwierdzone bogatym poziomem wiedzy i dorobkiem translatorskim. Obecnie w tym gronie mamy 48 osób. Ten zaszczytny tytuł wraz z dyplomem i legitymacją świadczą o najwyższych kwalifikacjach zawodowych, posiadanych przez tłumaczy przysięgłych lub specjalistycznych będących członkami naszego Towarzystwa.

W bieżącej kadencji chcielibyśmy zachęcić naszych członków ekspertów do większej aktywności w ramach naszego stowarzyszenia. Mogą Państwo zaproponować szkolenie, wystąpić na konferencji lub warsztatach z referatem, a także przekazać artykuł lub prezentację do Repozytorium. Każda taka aktywność będzie mile widziana, a szkolenia czy wygłaszane referaty także gratyfikowane. W tym celu najlepiej skontaktować się z Kolegium lub Przewodniczącym sekcji językowej wysyłając mail na ogólny adres: tepis@tepis.org.pl.

Czekamy też na nowych kandydatów. Ponieważ uważamy, że nasz tytuł jest zaszczytem, chcielibyśmy, aby otrzymywały go Osoby, które wykazały się już aktywnością na rzecz PT TEPIS jeszcze przed jego nadaniem.

Przypominamy, że Kandydaci powinni np. co najmniej dwukrotnie wygłosić online lub stacjonarnie referat, przygotować artykuł/prezentację do Repozytorium, zaś po przyznaniu tytułu – nie rzadziej niż raz na 3 lata przeprowadzić szkolenie, wystąpić na konferencji/warsztatach lub przygotować artykuł/prezentację do Repozytorium. Propozycje tematów powinny być – jak wyżej – uzgadniane z Kolegium lub Przewodniczącym danej sekcji językowej.

Gożąco zachęcamy do przyjrzenia się historii swojej działalności zawodowej oraz członkostwa w naszej organizacji i – w przypadku spełnienia wymagań – do złożenia wspomnianego wyżej wniosku (dokumenty – aktualny Regulamin i wniosek są dostępne na stronie internetowej naszego Towarzystwa). Zapraszamy do dzielenia się wiedzą i życzymy sukcesów!

Czekamy na zgłoszenia do grona członków ekspertów PT TEPIS!!!

<https://tepis.org.pl/czlonkowie-eksperci-pt-tepis/>

Opr. Marta Czyżewska i Edward Szędzielorz

*Cum ad naturam eximiam et illustrem
accessit ratio quaedam conformatioque
doctrinae, tum illud nescio quid praeclarum
ac singulare existere.*
Cicero, Pro Archia poeta 7

Kolegium ds. Q&A

W swojej praktyce tłumacze przysięgli i specjalistyczni nierzadko mierzą się z problemami i wątpliwościami dotyczącymi wykonywania tego wymagającego zawodu. Trudności napotymane przez tłumaczy mają zróżnicowany charakter i dotyczą wielu kwestii, w tym prawnych, finansowych, metodologicznych i in. Aby wyjść naprzeciw potrzebom naszych członków, w obecnej kadencji Rady Naczelnej PT TEPIS powołane zostało specjalne Kolegium ds. pytań i odpowiedzi (Q&A) (w składzie: dr Magda Olesiuk-Okomska i dr Edward Szędzielorz – współprzewodniczący oraz mgr Marek Kądzelski i mgr Janusz Poznański - członkowie), które stara się na bieżąco reagować na zapytania naszych członków i sprowadzać nawet najbardziej zawile problemy do zrozumiałej i przystępnej odpowiedzi.

Wśród dotychczas napływających pytań, pojawiły się problemy dotyczące m. in. kwestii obliczania wynagrodzenia za tłumaczenia wykonywane dla organów wymiaru sprawiedliwości (w tym zastosowania stawki powiększonej, wykonywania tłumaczenia w trybie przyspieszonym, utraconego zarobku, prawidłowego wystawiania rachunków, zalegania przez organy z wypłatami dla tłumaczy itp.), prawidłowego prowadzenia repertorium, kwestii finansowo-podatkowych oraz innych problemów związanych z praktyką wykonywania naszego zawodu

Jednym z coraz częściej napotykanym przez tłumaczy problemem, przewijającym się wśród zapytań naszych członków, jest kwestionowanie przez sądy i prokuratury sposobu rozliczenia wynagrodzenia na podstawie liczby znaków zawartych w przetłumaczonym dokumencie. Organy często kwestionują liczbę znaków przedstawionych przez tłumaczy poprzez wskazywanie, iż do liczby tej nie powinny być wliczane wyrażenia powtarzające się czy też formuła poświadczająca i kierunek tłumaczenia. Idąc dalej tokiem rozumowania organów, można byłoby przyjąć, że gdy spójniki występujące w zdaniach, jak np. „i” czy „oraz”, powtórzą się w kolejnym zdaniu lub na kolejnej stronie, nie powinny być wliczane do przetłumaczonej liczby znaków (to samo dotyczy powtarzających się imion, nazwisk, adresów, nazw itd.). Jest to dalece nieprawidłowa praktyka, nie mająca podstaw w obowiązującym porządku prawnym.

Przepisy Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 261) nie dają organom uprawnień do obniżania ilości znaków czy też ilości stron na podstawie subiektywnego odczucia organu, że skoro pewne elementy treści pism, np. nazwy podmiotów gospodarczych lub inne powtarzające się zwroty, występują w tekście tłumaczenia, to nie mogą być wliczane do liczby znaków, czy też stron wykonywanego tłumaczenia. To jaskrawy przykład braku podstaw prawnych do stosowania wspomnianej wyżej praktyki.

Jako przykład przywołać możemy sprawę naszej członkini. W postanowieniu wydanym przez prokuraturę zakwestionowano podaną liczbę znaków, w tym jakoby nieuzasadnione wliczenie formuły poświadczającej i oznaczenia kierunku tłumaczenia, a w dokumentach zawierających powtarzające się elementy uwzględniono tylko te, które się nie powtarzały. W odpowiedzi Kolegium wskazało, że nie sposób zgodzić się z argumentacją prokuratury i zwróciło uwagę na szereg nieprawidłowości przy takim sposobie ustalania wynagrodzenia.

Z ogromną radością przyjęliśmy wiadomość naszej członkini, że na początku grudnia otrzymała postanowienie z Prokuratury Krajowej, w którym jej argumentacja została uwzględniona, a sprawa pozytywnie rozpatrzona.

W tym miejscu serdecznie Państwa zapraszamy do sekcji Q&A na naszej stronie internetowej, gdzie – w miarę możliwości – na bieżąco będziemy zamieszczać najczęściej pojawiające się zapytania naszych członków wraz z odpowiedziami:

<https://tepis.org.pl/faq/>.

Opr. Magda Olesiuk-Okomska

Leges mori serviunt

Istota pracy tłumacza przysięgłego

Wprowadzenie

Istota pracy tłumacza przysięgłego najczęściej rozumiana jest zupełnie błędnie. Myli się cel istnienia tego zawodu z jego funkcjami, nie poszukując przy tym *ratio legis*. Istotę zawodu charakteryzuje się przez uprawnienia tłumacza przysięgłego, skupiając całą uwagę na lingwistycznych aspektach tej profesji. Naszym zdaniem jest to podejście z gruntu niewłaściwe, które zapoznaje? istotę pracy osoby zaufania publicznego, rozumianą właśnie jako cel istnienia tego zawodu. Tłumacz przysięgły jest elementem polskiego systemu wymiaru sprawiedliwości, wykonuje zawód okołoprawny, stąd celu jego działania należy szukać raczej na polu prawa niż lingwistyki. Wskazaniem jest tu brzmienie roty ślubowania mówiące o sumiennym i bezstronnym wykonywaniu zadań, z dochowaniem tajemnicy prawnie chronionej. Po wtóre natomiast, poszukiwanie istoty pracy to wskazanie istoty tłumaczenia uwierzytelnionego. Robimy to, określając niezmienniki przekładu, jakie muszą zostać zachowane w tłumaczeniu poświadczonym. Kluczowe jest tu pojęcie wierności tłumaczenia; aby je właściwie zinterpretować, należy przyjąć odpowiednią koncepcję języka. Dotychczasowe poszukiwania skupiają się na aspektach filologicznych. Dokonuje się przy tym analiz przekładu z punktu widzenia komunikacyjnej funkcji języka, myląc funkcję z jego celem. Właściwym naszym zdaniem kierunkiem jest przyjęcie logicznej koncepcji języka, gdyż takie założenie pozwala na ukazanie niezmienników przekładu. Dopiero w tym świetle możemy zobaczyć doniosłość zawodu tłumacza przysięgłego, jego odpowiedzialność i perspektywę.

Korzenie zawodu tłumacza przysięgłego w Polsce

W Polsce zawód tłumacza przysięgłego jest specjalnością tłumaczeniową o ugruntowanej pozycji i długiej historii, sięgającej korzeniami połowy XIX wieku, mianowicie czasów zaboru austriackiego. Sam termin „tłumacz przysięgły” pojawił się jeszcze przed rokiem 1900¹; w monarchii austro-węgierskiej język polski był jednym z języków urzędowych. Z tego powodu zaistniała w niej potrzeba i prawny obowiązek zarazem tłumaczenia pism urzędowych, wyroków sądu i ustaw także na nasz język ojczysty. W odrodzonej Rzeczypospolitej zawód ten przetrwał i doczekał się niemal natychmiastowej regulacji. Dokonała tego ustawa z dnia 16 lipca 1920 r., która zmieniała

¹ *Egzamin na tłumacza przysięgłego. Komentarz, teksty egzaminacyjne, dokumenty.* Bolesław Cieślak, Liwiusz Laska, Michał Rojewski (red. nauk.), Wydawnictwo C.H.Beck, Warszawa 2010, s. 3.

ustawę o postępowaniu karnem dla byłego zaboru austriackiego, a także rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 7 sierpnia 1920 r. w przedmiocie wynagradzania świadków, znawców i tłumaczy w postępowaniu karnem². W II Rzeczypospolitej pozycję tego zawodu ugruntowało następnie rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 grudnia 1928 r. o tłumaczach przysięgłych.

W PRL kontynuacja zawodu została utrzymana, choć jego pierwsza urzędowa regulacja dokonała się dopiero 19 sierpnia 1968 roku rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości określającym, między innymi, sposób wykazania znajomości języka obcego przez kandydatów na tłumaczy przysięgłych. Rozporządzenie wskazywało również organ uprawniony do ustanawiania tłumaczy, którym był prezes sądu wojewódzkiego właściwy ze względu na siedzibę tłumacza. Oznaczało to przypisanie mu roli pomocnika procesowego, jako podstawowej jego funkcji. Pozycja taka zbliżała tłumacza do biegłego sądowego. Sposób wykazania biegłości językowej został z kolei zmieniony następnym rozporządzeniem wydanym w dniu 8 czerwca 1987 roku. Rozporządzenia potwierdzały potrzebę istnienia zawodu tłumacza przysięgłego, która wynikała nie tylko z procedur prawnych, ale i rosnącego popytu na te usługi ze strony społeczeństwa. Zadania tłumaczy przysięgłych zaczynały bardzo wyraźnie przekraczać rolę wyłącznie biegłego sądowego, gdyż zlecenia przyjmowane przez nich od podmiotów prywatnych i instytucji pozasądowych, wynikające z rosnącego obrotu prawnego i gospodarczego znacząco przewyższały swoją liczbą zlecenia odbierane od sądów. Poszerzał się też zakres wymogów merytorycznych stawianych tłumaczom. W tej sytuacji, przy aktywnej roli Towarzystwa Tłumaczy Ekonomicznych, Prawniczych i Sądowych TEPIS³, doszło do istotnej, ustawowej zmiany modelu regulacji prawnej zawodu tłumacza przysięgłego. Został od mianowicie oderwany od sądu i przekształcony w osobę zaufania publicznego, która może świadczyć usługi na rzecz wszystkich organów państwa i obywateli. Ustawa z dnia 25 stycznia 2005 roku stworzyła w Polsce nowy wolny zawód⁴. Znalazło to też potwierdzenie w ważnym wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 5 kwietnia 2006 roku stwierdzającym, że „tłumacz przysięgły [...] nie jest instytucją prawa sądowego procesowego”⁵. Na mocy nowej ustawy tłumacz przysięgły, po zdaniu egzaminu przed Państwową Komisją Egzaminacyjną i złożeniu przysięgi, jest ustanawiany przez ministra sprawiedliwości. Ustawa ta reguluje całościowo zawód tłumacza przysięgłego; stanowi o tym w szczególności jej Rozdział 3 określający zasady wykonywania tego zawodu. Ustawa ta, niezwykle ważna dla środowiska tłumaczy, doczekała się już trzech komentarzy (Dostatni 2005, ...). Autor chronologicznie

² A.D. Kubacki, *Tłumaczenie poświadczane. Status, kształcenie, warsztat i odpowiedzialność tłumacza przysięgłego*. LEX, a Wolters Kluwer business, Warszawa 2012, s. 19.

³ Obecnie: Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS.

⁴ *Egzamin na tłumacza przysięgłego*. Op. cit. s. 4.

⁵ Ibidem, s. 5.

pierwszego z nich, Grzegorz Dostatni, wskazywał, że po raz pierwszy akt rangi ustawowej dokonał syntetycznej regulacji zawodu, uwzględniając przy tym całość systemu prawa polskiego⁶. Wskazuje on, że ustawa z jednej strony kreuje nowy zawód, jednak z drugiej potwierdza tylko faktyczne istnienie instytucji, która „głęboko zakorzeniła się w ponad stuletniej świadomości społecznej oraz uzyskała należną jej pozycję”⁷. Mając przed oczami wspomniane akty prawne i komentarze do niej zastanówmy się teraz, na czym polega istota zawodu tłumacza przysięgłego.

Cel zawodu tłumacza przysięgłego

Kim jest tłumacz przysięgły? W obiegowej i bardzo rozpowszechnionej opinii jest to „tłumacz z pieczętką”, który przekłada teksty i opatruje je pieczęcią, aby można ich było potem użyć w urzędzie. Czasem podkreśla się także, że jest to „lepszy tłumacz”, dając tym samym wyraz zaufania do jego profesjonalizmu odnośnie do znajomości języka. To proste wyjaśnienie znajduje pozornie potwierdzenie w ustawie, która określa uprawnienia tłumacza przysięgłego. Można by zatem pomyśleć, że celem tego zawodu jest dokonywanie tłumaczeń pisemnych i ustnych z języka polskiego na obcy i odwrotnie, w języku, dla którego dany tłumacz jest ustanowiony. Jeśli przyjrzymy się jednak bliżej tekstowi ustawy zobaczymy, że takie rozumienie nie do końca odpowiada prawdzie. Tłumacz przysięgły może bowiem także dokonywać poświadczeń tłumaczeń sporządzonych przez inne osoby, a także sporządzać poświadczone odpisy pism w języku obcym. Teoretycznie zatem, mógłby on w ogóle nie dokonywać tłumaczeń, nadal wykonując zawód tłumacza przysięgłego. Sam proces tłumaczenia nie jest zatem konstytucyjny dla tego zawodu, choć jest *explicite* wymieniony w ustawie.

Czym są zatem uprawnienia tłumacza przysięgłego, jeśli nie celem jego zawodu i jak należy je wobec tego rozumieć? Zgodnie z istniejącą w Polsce tradycją, a także zasadami techniki prawodawczej, ustawy polskie nie określają w swojej treści *ratio legis*, czyli założonego celu danego aktu normatywnego. Zdarza się, że cel taki określony jest w preambule, lecz ma to zastosowanie przede wszystkim do konstytucji⁸. Cel ustawy musi zatem być wyinterpretowany z jej treści, zgodnie z regułami interpretacji i wnioskowań prawniczych. System prawa obejmuje bowiem nie tylko normy wprost wskazane w ustawach, ale i takie, które daje się z jego przepisów wywniosko-

⁶ G. Dostatni, *Komentarz do ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego*. WYDAWNICTWO TEPIS, Warszawa 2005, s. 5.

⁷ G. Dostatni, *ibidem*, s. 51.

⁸ T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, *Wstęp do prawoznawstwa*. Wydawnictwo C.H.Beck, Warszawa 2017, s. 130.

wać⁹. Analogicznego zabiegu musimy dokonać, aby wydobyć na światło dzienne istotę zawodu tłumacza rozumianą jako jego cel właśnie. Regułami, którymi będziemy się tu posługiwać, są: interpretacja teleologiczna oraz zasady analogii. Rozróżnijmy najpierw cel zawodu od jego funkcji. Cel rozumiemy tutaj jako efekt zamierzony, dla osiągnięcia którego zawód ten został w ogóle ustanowiony. Natomiast funkcje zawodu to są wszystkie rezultaty, które są zrazem oczekiwane i pożądane. Można by je rozróżnić jako rezultat główny i rezultaty poboczne¹⁰. Cel zatem jest jeden, funkcji natomiast może być więcej niż jedna. W przypadku ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego, jego funkcjami są właśnie owe uprawnienia wyszczególnione w artykule 13. Są to funkcje głównie lingwistyczne. Stanowią one oczekiwane i pożądane efekty jego pracy, nie są jednak jej celem. Ten jest dorozumiany, musimy go zatem interpretować na gruncie systemu prawa polskiego. Tłumacz przysięgły jest elementem polskiego systemu wymiaru sprawiedliwości, stąd celu jego działania należy szukać raczej na gruncie prawa niż lingwistyki.

Skoro ustawa o zawodzie tłumacza przysięgłego nie wskazuje celu tego zawodu, być może odnajdziemy go w Kodeksie zawodowym tłumacza przysięgłego¹¹. Kodeks ten został niedawno znowelizowany, zastępując Kodeks tłumacza przysięgłego z 2011 roku i stanowi bardzo cenne źródło zasad wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego. Kodeks nie jest ustawą i ma formalnie charakter preskryptywny, jednak naszym zdaniem, biorąc pod uwagę ciągłość i powszechność jego stosowania, zarówno przez Ministerstwo Sprawiedliwości, Towarzystwo TEPIS, jak i coraz to szerszy krąg zawodowych tłumaczy, stał się on już elementem prawa zwyczajowego. Tym samym może być traktowany jako jedno ze źródeł prawa. Kodeks ten jest przy tym właściwie jedynym tak obszernym źródłem wiedzy praktycznej w zakresie przekładu uwierzytelnionego i potrafi oddawać nieocenione usługi, szczególnie tłumaczom pracującym w środowiskach stricte prawniczych, jak międzynarodowe kancelarie prawne działające w Polsce. Niestety, przez niektórych tłumaczy bywa on kontestowany i niesłusznie krytykowany.

Zarówno Kodeks z 2011 roku, jak i znowelizowany Kodeks z 2018 roku w paragrafie 1 mówią o tłumaczu przysięgłym jako osobie zaufania publicznego. Mówią też o szczególnej staranności i rzetelności wykonywania zadań przez tłumacza. I choć nie wskazuje on *explicite* celu istnienia tego zawodu, powyższe określenia naprowadzają nas na właściwy trop. Zastanówmy się bowiem, jaki zawód jest najbliższy zawodowi

⁹ J. Jabłońska-Bońca, *Wprowadzenie do prawa*. LexisNexis, Warszawa 2008, s. 164.

¹⁰ Por.: B. Wolniewicz, *Filozoficzne aspekty kary głównej*. [w:] *Filozofia i wartości*, tom II, Wydział Filozofii i Socjologii UW, Warszawa 1998 r., s. 209.

¹¹ *Kodeks zawodowy tłumacza przysięgłego*. Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS, Warszawa 2018.

tłumacza przysięgłego pod istotnym względem. Wbrew pozorom nie jest to po prostu zawód tłumacza. W tym względzie niezwykle ważną obserwację znajdujemy w publikacji *Tłumacz przysięgły. Status prawny i zawodowy* pod red. B. Cieślika i in. (2018). W jej rozdziale II, na początku rozważań o etyce tłumacza przysięgłego znajdujemy zdanie stwierdzające, że „Funkcja tłumacza przysięgłego jest pod wieloma względami podobna do funkcji notariusza [...]”¹². Uznajemy doniosłość tej obserwacji, ale z określonymi zastrzeżeniami. Jak widzieliśmy bowiem powyżej, funkcji tłumacza przysięgłego jest kilka, nie stanowią one celu jego zawodu i mają charakter w przeważającej części lingwistyczny. Nie chodzi tu zatem o funkcje, tylko o cel i nie o jego podobieństwo, ale wręcz tożsamość. Podobieństwo dotyczy natomiast określonych form realizacji funkcji obu zawodów. Twierdzimy, co następuje: pomiędzy zawodami notariusza i tłumacza przysięgłego występuje podobieństwo form przy identyczności celu, natomiast jednoczesnej odmienności funkcji. Zgadza się natomiast z paranotarialnym charakterem pracy tłumacza przysięgłego i związanym z tym dużym społecznym zaufaniem do tego zawodu. W tym miejscu rodzi się pytanie: skoro zatem cel pracy notariusza i tłumacza przysięgłego są identyczne, jak możemy go określić i gdzie mamy go szukać? Przyjrzyjmy się bliżej temu zagadnieniu.

Zawód notariusza reguluje ustawa Prawo o notariacie z 14 lutego 1991 roku. Zgodnie z regulami, o których wspomnieliśmy powyżej, nie wskazuje ona wprost *ratio legis* ani też celu profesji notariusza. Nie wnosi zatem wiele do zrozumienia celu istnienia zawodu tłumacza przysięgłego. Jednakże zawód notariusza jest zawodem starszym, o bardzo ugruntowanej pozycji, dobrze uregulowanym, z wykształconym samorządem zawodowym (cecha, której ciągle tłumaczom przysięgłym brakuje). Dużo obszerniejsza jest także literatura omawiająca specyfikę tego zawodu i do niej właśnie musimy się odwołać. Jak wskazuje Aleksander Oleszko (2015), już w II Rzeczypospolitej uważano notariusza za „osobę zaufania publicznego wykonującą wolny zawód o charakterze prawno-publicznym” pozostającą pod nadzorem władz państwowych¹³. Przez wolny zawód rozumiano przy tym działalność zawodową prowadzoną na własny rachunek i na własną odpowiedzialność. Notariusz sporządzał dokumenty z mocą urzędową. To ostatnie reguluje współcześnie art. 2 § 2 ustawy Prawo o notariacie z 1991 r. Zauważmy, że opis powyższy tak idealnie pasuje także do zawodu tłumacza przysięgłego, że opis tej działalności jest zasadniczo nie do rozróżnienia. Na gruncie ustawy z 2005 roku także tłumacz przysięgły jest osobą zaufania publicznego, wykonuje wolny zawód, po-

¹² Cieślik B., Kierzkowska D., Michalska A., Staniszevska-Kowalik D., Zieliński J. *Tłumacz przysięgły. Status prawny i zawodowy*. Wydawnictwo TRANSLEGIS, Warszawa 2018, s. 104.

¹³ A. Oleszko, *Notariat w systemie wymiaru sprawiedliwości*. LEX a Wolters Kluwer business, Warszawa 2015, s. 23.

zostaje pod kontrolą władz państwowych, ale działa na własne ryzyko i rachunek, zaś efekty jego pracy mają „charakter dokumentu urzędowego”¹⁴. Oleszko wskazuje dalej, że notariusz, który dokonuje swoich czynności, nie jest stroną żadnego z jej uczestników, ale osobą zaufania publicznego. O takich osobach wspomina art. 17 Konstytucji; zaufanie publiczne rozumie się przy tym jako przekonanie o zachowaniu dobrej wiary w pełnieniu swojej funkcji, respektowanie prawa, a także zagwarantowanie profesjonalizmu wykonywanego zawodu¹⁵. I znowu, gdyby nie fakt, że autor wprost wymienia zawód notariusza, można by powyższą charakterystykę odnieść do zawodu tłumacza przysięgłego. W ramach charakterystyki notariusza, jako osoby zaufania publicznego, Oleszko wymienia dalej zasadę zachowania przez notariusza bezstronności i przestrzeganie równego dystansu wobec wszystkich stron czynności. Podkreśla także, iż notariat jest obdarzony zaufaniem publicznym przede wszystkim przez państwo, które udziela mu wyłączności kompetencyjnej dokonywanych czynności w postaci dokumentów, którym nadana jest moc urzędowa. Także tłumacz przysięgły, działając jako osoba zaufania publicznego, musi zachowywać bezstronność i dystans wobec stron czynności. Także i jego państwo obdarza analogicznym zaufaniem, przyznając mu wyłączność na tłumaczenia uwierzytelnione, które mają moc urzędową dokumentu. Także on wreszcie jest przez państwo kontrolowany w swojej działalności. Na czym jednak polega teleologiczna identyczność tych zawodów? Kluczowe znaczenie ma tu nadzór sprawowany przez państwo nad samodzielnym przecież stanowiskiem notariusza, który gwarantuje bezpieczeństwo obrotu cywilnoprawnego¹⁶. Cel ten został explicite określony w Kodeksie etyki zawodowej notariusza. Preambuła tego Kodeksu, przyjętego Uchwałą nr 19/97 Krajowej Rady Notarialnej z dnia 12 grudnia 1997 roku stanowi bowiem, że: „Notariusz zapewnia stronom bezpieczeństwo obrotu,[...]”¹⁷. Nasza teza głosi natomiast, iż *per analogiam* celem zawodu tłumacza przysięgłego, jako osoby zaufania publicznego, jest zapewnienie bezpieczeństwa obrotu prawnego. Cel ten jest tożsamy z celem zawodu notariusza, przy jednoczesnej odmienności funkcji tych zawodów a podobieństwie form. Jest to cel pozajęzykowy, gdyż leży on już w obszarze prawa.

Warto w tym miejscu rozważyć bliżej kwestię podobieństwa form. Na czym miała by ona bowiem polegać? Forma aktu notarialnego i forma uwierzytelnionego tłumaczenia dokumentu są do siebie podobne. Co więcej, tak jak akt notarialny jest nowym

¹⁴ Ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie, Dz. U. 1991 Nr 22 poz. 91. Art. 2 § 2.

¹⁵ A. Oleszko, *ibidem*, s. 57.

¹⁶ A. Oleszko, *op.cit.*, s. 247.

¹⁷ *Kodeks etyki zawodowej notariusza*. Wydawnictwo Stowarzyszenia Notariuszy RP, Poznań Kluczbork 1998, s. 6.

instrumentem prawnym sporządzanym samodzielnie i wprowadzanym do obiegu prawnego przez notariusza, to samo można powiedzieć o tłumaczeniu uwierzytelnionym sporządzanym przez tłumacza przysięgłego. Tłumaczenie takie jest bowiem także nowym instrumentem prawnym, który pojawia się w obiegu poprzez osobę tłumacza przysięgłego. Ma on, rzecz jasna, bardzo ograniczone możliwości kształtowania jego treści, z oczywistych względów określone przez katalog powinności i sztukę zawodu, ale jednocześnie produktem pracy tłumacza jest dokument urzędowy w sensie instrumentu prawnego. I to nawet wtedy, gdy tekst źródłowy w ogóle żadnym instrumentem prawnym nie był. Tłumacz przysięgły ma więc zdolność i władzę przemiany dowolnego tekstu źródłowego, w tym rzecz jasna i dokumentu, w nowy instrument prawny, którego wcześniej w obiegu prawnym nie było. Widać od razu, że uprawnienie takie, jakkolwiek niewielkie by ono nie było, należy wykonywać w poczuciu odpowiedzialności i *lege artis*.

Cel pracy tłumacza przysięgłego jest w tym względzie tożsamy z celem pracy notariusza, jest nim bowiem zapewnienie bezpieczeństwa obrotu prawnego. Tłumacz przysięgły gwarantuje to w zakresie przekładu tekstów, jako osoba zaufania publicznego, działająca z mocy ustawy, zgodnie z treścią przepisów prawa i kierując się brzemieniem roty ślubowania. Efektem jego pracy jest tłumaczenie uwierzytelnione. Jak mówiliśmy jest to dokument mający moc urzędową, sporządzony w określony prawem sposób, zabezpieczający jego treść przed zniekształceniem i zafałszowaniem, a zarazem identyfikujący go jako określony instrument prawny. Zauważmy przy tym, że dokument taki może powstać jako rezultat przekładu dokonanego przez samego tłumacza przysięgłego, ale także przez inną osobę, której tekst, po sprawdzeniu i ewentualnym poprawieniu, może zostać przez tłumacza przysięgłego uwierzytelniony.

Przyjęcie założenia, że celem pracy tłumacza przysięgłego jest podniesienie bezpieczeństwa obrotu prawnego jest w naszym pojęciu także argumentem za przyjęciem postulatu raczej aktywnej, a nie tylko biernej roli tłumacza w procesie niektórych tłumaczeń ustnych. Dotyczy to w szczególności sytuacji tłumaczenia ustnego przy czynnościach notarialnych, kiedy to bardzo często zdarza się, że tłumacz jest jedynym przedstawicielem systemu wymiaru sprawiedliwości, z którym w sposób komunikatywny styka się klient obcojęzyczny. Dodatkowo, należy też liczyć się z faktem, że klient taki nie tylko nie rozumie rozwiązań prawnych pochodzących z odmiennego niż jego własny systemu prawnego, ale też nie rozumie samego języka prawniczego, w jakim z konieczności zredagowane są akty notarialne. Coraz powszechniejszym oczekiwaniem jest wówczas, aby tłumacz nie tylko przetłumaczył treść konkretnego instrumentu prawnego, ale i wytłumaczył klientowi jego skutki i działanie. W tym celu powinien on rzecz jasna dysponować wiedzą prawniczą na więcej niż minimalnym poziomie.

Przyjęcie przez tłumacza aktywnej roli w tym procesie wydaje się zatem usprawiedliwione, a dla klienta zazwyczaj jest nieocenione. Zarazem należy pamiętać, że tłumacz przysięgły pozostaje niezależny od wszystkich stron postępowania, w każdym akcie tłumaczenia i w każdej sytuacji tłumaczeniowej.

Podsumowanie; perspektywy i aspiracje zawodu tłumacza przysięgłego

Zawód tłumacza przysięgłego w Polsce jest zawodem o dobrze ugruntowanej, choć jednocześnie, w powszechnej opinii środowiska, zdecydowanie niedocenianej pozycji. Jest to zawód zaufania publicznego, profesja okołoprawna, której celem jest zapewnienie bezpieczeństwa obrotu prawnego. W tym sensie jest on najbardziej zbliżony do cieszącego się dużym prestiżem zawodu notariusza. Istotą zawodu tłumacza przysięgłego nie jest samo dokonywanie tłumaczeń, ale zapewnienie bezpieczeństwa obrotu prawnego przez wykonywanie ustawowo powierzonych funkcji. Funkcje zawodu, określone w ustawie, należy wyraźnie odróżnić od jego celu, który jest dorozumiany i musi być z treści ustawy i kontekstu prawnego dopiero wyinterpretowany. Tłumacz przysięgły jest w pierwszym rzędzie elementem polskiego systemu wymiaru sprawiedliwości. Musi on, rzecz jasna, być profesjonalistą; jego profesjonalizm wykracza jednak daleko poza aspekty czysto lingwistyczne. Znajomość języka stanowi tu warunek *sine qua non*, ale równie ważna jest umiejętność dokonywania przekładu i świadomość celu tego zawodu. Sama znajomość języka jest bowiem niewystarczająca do bycia tłumaczem. Powyżej pewnego poziomu językowego górę bierze zdolność do dokonywania tłumaczenia. W tym kontekście można lepiej znać język, ale gorzej tłumaczyć. W tłumaczeniu uwierzytelnionym istotne jest też rozumienie niezmienników przekładu poświadczonego. Przekład taki musi być przede wszystkim wierny. Wierność tę możemy określić, przyjmując antynaturalistyczną, logiczną koncepcję języka, którego celem jest odsłonięcie prawdy. Wówczas niezmiennikiem przekładu, teleologicznie istotnym, staje się zachowanie wartości logicznej zdań i relacji logicznych pomiędzy zdaniem obrazującymi stany rzeczy na gruncie języka źródłowego. Zachowanie tak zdefiniowanych niezmienników przekładu zapewnia realizację celu zawodu tłumacza przysięgłego, czyli poniesienia bezpieczeństwa obrotu prawnego.

Profesja tłumacza przysięgłego to wolny zawód w fazie rozwoju. Można powiedzieć, że w pewnym sensie jest to zawód nie do końca ukształtowany. Poprzez jego podobieństwo do pozycji rejenta jest to zawód powszechnie szanowany. Obok zawodu notariusza jest to bowiem jedyna osoba zaufania publicznego, której słowom *a priori* daje się wiarę z mocy ustawy. Ujmując rzecz kolokwialnie, wierzymy, że jest tak, jak mówi tłumacz przysięgły. Z drugiej strony jest to zawód niedoceniony. W największym stopniu ma na to wpływ zamrożenie stawek ustawowych na jego usługi,

co odzwierciedla podejście samego Ministerstwa Sprawiedliwości do swoich biegłych. Kwestia podniesienia stawek, o co nieustannie zabiega, między innymi, Stowarzyszenie TEPIS, reprezentujące interesy tłumaczy, jest w tym względzie niezwykle istotna. Perspektywicznie jednak sprawą ogromnej wagi jest stworzenie samorządu zawodowego tłumaczy przysięgłych. Samorząd taki powinien docelowo przejąć od ministra sprawiedliwości „znaczną część pieczy nad należytym wykonywaniem zawodu tłumacza przysięgłego w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony”¹⁸. W tym względzie ustawodawca był raczej wstrzemięźliwy, kierując się opinią Huberta Izdebskiego (2004) na temat projektu ustawy o tłumaczach publicznych¹⁹. Samorząd byłby tu rzeczywiście ukoronowaniem rozwoju tego zawodu. W naszym przekonaniu, w celu podniesienia prestiżu zawodu tłumacza przysięgłego, środowisko powinno odwoływać się przede wszystkim do jego celu. Cele te są bowiem wyraźnie niedostatecznie uświadomione, a nawet jeśli uświadomione, to niedostatecznie akcentowane przez ustawodawcę i środowiska prawnicze. Należy podkreślać fakt, że tłumacz przysięgły jest *de facto* wolnym zawodem, wykonywanym przez osoby zaufania publicznego w celu zapewnienia bezpieczeństwa obrotu cywilnoprawnego. Zawód ten wiąże się z przyjęciem dużej dozy odpowiedzialności za wprowadzanie do obiegu prawnego nowych instrumentów prawnych. Wymaga przy tym profesjonalizmu na wielu polach, językowych i pozajęzykowych, specjalistycznej wiedzy i umiejętności. Zwiększenie prestiżu tego zawodu powinno być celem działań całego środowiska. Pomóc w tym może właśnie uświadomienie sobie istoty pracy tłumacza przysięgłego.

Powyższy tekst stanowi fragment artykułu, który ukazał się w *Lingua Legis* nr 28, 2020.

Marek Kądzielski

¹⁸ G. Dostatni, *Komentarz do ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego*. WYDAWNICTWO TEPIS, Warszawa 2005, s. 55.

¹⁹ H. Izdebski, *Opinia w przedmiocie projektu ustawy o tłumaczach publicznych (druk sejmowy nr 2481)*. Warszawa, 15 marca 2004 r.

BIBLIOGRAFIA

1. Bühler K., *Sprachtheorie*, Jena 1934.
2. Chauvin T., Stawecki T., Winczorek P., *Wstęp do prawoznawstwa*. Wydawnictwo C.H.Beck, Warszawa 2017.
3. Chomsky N., *Current Issues In Linguistic Theory*, 1964.
4. Chomsky N., *Language and Mind*, New York 1968.
5. Cieślak B., Kierzkowska D., Michalska A., Staniszevska-Kowalik D., Zieliński J. *Tłumacz przysięgły. Status prawny i zawodowy*. Wydawnictwo TRANSLEGIS, Warszawa 2018.
6. Dostatni G., *Komentarz do ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego*. WYDAWNICTWO TEPIS, Warszawa 2005.
7. *Egzamin na tłumacza przysięgłego. Komentarz, teksty egzaminacyjne, dokumenty*. Redakcja naukowa: Bolesław Cieślak, Liwiusz Laska, Michał Rojewski, Wydawnictwo C.H.Beck, Warszawa 2010.
8. Izdebski H., *Opinia w przedmiocie projektu ustawy o tłumaczach publicznych (druk sejmowy nr 2481)*. Warszawa, 15 marca 2004 r.
9. Jabłońska-Bońca J., *Wprowadzenie do prawa*. LexisNexis, Warszawa 2008.
10. Kant Immanuel, *Krytyka władzy sądowniczej*. PWN, Warszawa 2004.
11. *Kodeks etyki zawodowej notariusza*. Wydawnictwo Stowarzyszenia Notariuszy RP, Poznań Kluczbork 1998.
12. *Kodeks zawodowy tłumacza przysięgłego*. Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS, Warszawa 2018.
13. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483.
14. Kubacki A.D., *TŁUMACZENIE POŚWIADCZONE. Status, kształcenie, warsztat i odpowiedzialność tłumacza przysięgłego*. LEX, a Wolters Kluwer business, Warszawa 2012.
15. Oleszko A., *Notariat w systemie wymiaru sprawiedliwości*. LEX a Wolters Kluwer business, Warszawa 2015.
16. Popper K.R., „Epistemology without a Knowing Subject”, [w:] *Logic, Methodology and Philosophy of Science III*, wyd. Van Rootselaar i Staal, Amsterdam 1968.
17. Schrade U., *Nurty filozofii współczesnej*. Oficyna Wydawnicza Politechniki warszawskiej, Warszawa 2010.
18. Ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie, Dz. U. 1991 Nr 22 poz. 91.
19. Ustawa z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego, Dz.U.2015.487
20. Wittgenstein L., *Tractatus logico-philosophicus*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1997.
21. Wolniewicz B., *Filozoficzne aspekty kary głównej*. [w:] *Filozofia i wartości*, tom II, Wydział Filozofii i Socjologii UW, Warszawa 1998 r., s. 206.
22. Wolniewicz B., *Języki i kody oraz B. Wolniewicz, O pojęciu języka*, [w:] *Filozofia i wartości*, tom II, Wydział Filozofii i Socjologii UW, Warszawa 1998 r., s. 44 i s. 79.

Iure et facto

Zastosowanie podwyższonej stawki za tłumaczenie poświadczone tekstów zawierających frazęologię i terminologię specjalistyczną – postanowienie Sądu Najwyższego

W swojej praktyce zawodowej w przypadku kontaktów z organami wymiaru sprawiedliwości tłumacze przysięgli niejednokrotnie spotykają się z odmową przyznania podwyższonej stawki (+25%) za tłumaczenia poświadczone tekstów zawierających frazęologię i terminologię specjalistyczną. Taka dopłata przewidziana jest w § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego (Dz.U.2021.261 t.j. z dnia 2021.02.09). Dość naturalnym wydaje się być założenie, że w zasadzie każde tłumaczenie realizowane na zlecenie sądu, Policji lub prokuratury i dotyczące dokumentacji postępowania sądowego lub przygotowawczego zawierać będzie frazęologię i terminologię specjalistyczną. Niestety taka konkluzja nie zawsze jest oczywista dla organów wydających postanowienia o wysokości wynagrodzenia należnego tłumaczowi. Niezwykle trudno znaleźć wypowiedzi judykatury szczegółowo odnoszące się do kwestii zasad ustalania wysokości wynagrodzenia należnego tłumaczowi przysięgłemu. Dlatego też tego typu znaleziska traktować należy jako bardzo cenne.

Poniżej znajda Państwo postanowienie Sądu Najwyższego, które odnosi się do dawno nieobowiązującego rozporządzenia z 1975 r. w sprawie wynagrodzenia tłumaczy przysięgłych. Jednak tok rozumowania i argumentacji zaprezentowany przez Sąd w tej sprawie, która dotyczyła właśnie zażalenia tłumacza na odmowę zastosowania podwyższonej stawki za tłumaczenie poświadczone tekstów specjalistycznych, może okazać się bardzo pomocny w przypadku dyskusji z organem na tym tle na gruncie aktualnie obowiązujących przepisów.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 1976 r., sygn. akt: IV CZ 56/76:

„Rozpoznając zażalenie tłumacza przysięgłego na powyższe postanowienie – Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

§ 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 grudnia 1975 r. w sprawie wynagrodzenia tłumaczy przysięgłych przewiduje podwyższenie stawki wynagrodzenia tłumaczy przysięgłych o 50% za tłumaczenie tekstów naukowych, technicznych i specjalistycznych oraz streszczeń prac naukowych.

Właściwe ujęcie słowne wszelkiej dokumentacji stosowanej w obrocie prawnym posiada istotne i doniosłe znaczenie w zakresie łączących się z nią skutków. Redagowanie takiej dokumentacji wymaga ścisłych określeń i nie zezwala na używanie sformułowań wieloznacznych, powszechnie w języku potocznym używanych, ale mających różne znaczenie.

Szczególne wymagania pod tym względem dotyczą pism sądowych co do ich treści, charakteru i znaczenia dla potrzeb toczącego się postępowania. Wprawdzie właściwa redakcja tych pism należy do organu, który je sporządza i wysyła, to jednak i na tłumaczu, przekładającym je na inny język, ciąży obowiązek właściwego doboru słów czy też całych składni językowych dla oddania nie tylko dosłownej treści tłumaczonego tekstu, ale i zamierzonego celu, dla którego dokument został sporządzony.

Zwiększony wkład pracy tłumacza i utrudnienia występujące przy tłumaczeniu pisma uzasadniają zaliczenie ich od tekstów specjalistycznych w rozumieniu § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 grudnia 1975 r. w sprawie wynagrodzenia tłumaczy przysięgłych, za które przysługuje wynagrodzenie zwiększone o 50%.

Do tekstów specjalistycznych, o których mowa w § 2 cyt. rozporządzenia zaliczyć należy w szczególności wszelkie pisma sądowe wysyłane za granicę dla realizacji roszczeń obywateli polskich w międzynarodowym postępowaniu cywilnym.

Skarżący słusznie zatem żądał przyznania mu zwiększonego wynagrodzenia za tłumaczenie z języka polskiego na język niemiecki dokumentacji dotyczącej realizacji roszczenia osoby uprawnionej do alimentów i dostosowanej do wymagań konwencji o dochodzeniu roszczeń za granicą podpisanej w Nowym Jorku w dniu 20 czerwca 1956 r.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy zmienił zaskarżone postanowienie i przyznał tłumaczowi przysięgłemu - zgodnie z jego wnioskiem zażaleniowym - dodatkowo sumę 350 zł za wykonane czynności tłumacza”.

Opr. Wojciech Wołoszyk

Ubi ius incertum, ibi ius nullum

Tłumacze stale się uczą

Jednym z głównych zadań statutowych TEPIS-u jest działalność obejmująca pogłębianie i szerzenie wiedzy z zakresu sztuki przekładu oraz pielęgnowanie języka polskiego, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb tłumaczy przysięgłych i specjalistycznych. W bieżącym roku zorganizowane zostały dwa bezpłatne szkolenia dla członków Towarzystwa. Jedno w październiku pt. Udział tłumaczy w postępowaniach z udziałem cudzoziemców, oraz drugie w grudniu pt. Polski Ład – informacje dla tłumaczy. Oba szkolenia były odpowiedzią na zapotrzebowanie zgłaszane przez członków TEPIS-u. pierwsze w związku z kryzysem migracyjnym na granicy polsko-białoruskiej, a drugie w związku z wchodzącymi od stycznia 2022 r. zasadami nowego ładu gospodarczego. W każdym z tych szkoleń wzięło udział więcej niż 100 uczestników. Poza warsztatami z emisji głosu, które odbyły się we Wrocławiu stacjonarnie, wszystkie pozostałe szkolenia/warsztaty/wykłady odbywały się online.

Kolegium Doskonalenia Zawodowego oraz przewodniczący i gremia sekcji językowych, a także prezesi i zarządy Kół TEPIS-u pracują nad tym, aby oferta doskonalenia zawodowego w przyszłym roku była równie atrakcyjna. Zachęcamy do śledzenia Kalendarza wydarzeń na naszej stronie internetowej oraz zapowiedzi szkoleń, które są wysyłane mailem, a także publikowane na naszym profilu na Facebooku. Przypominamy również, że od przyszłego roku rejestracja na organizowane przez nas szkolenia będzie się odbywała poprzez e-sklep na www.tepis.org.pl, gdzie również będzie możliwość zapłaty.

Na naszej stronie internetowej w zakładce Konferencje zamieszczamy informacje o konferencjach, na które zostaliśmy zaproszeni lub które zainteresowały naszych Członków i przekazali nam linki:

<http://tepis.org.pl/category/konferencje-dla-tlumaczy/>

Opr. Paulina Leśniak

*Hominis mens discendo
alitur et cogitando*

Szkolenia TEPIS-u dla tłumaczy w 2021 r.

2021 r.	TEMAT	JĘZYK	PRELEGENT
15 stycznia	Pełna MOC w czasach zmian	PL	Jacek Walkiewicz
15 stycznia	Tłumaczenia medyczne: diagnostyka obrazowa I	EN	dr hab. Mariusz Górnicz
11, 18 i 25 stycznia	Płeć w polszczyźnie – Język polski dla tłumaczy II (cz. 1–3)	PL	Mateusz Adamczyk
23 i 30 stycznia	Postępowanie zabezpieczające w prawie cywilnym i karnym Włoch i Polski dla tłumaczy języka włoskiego (cz. 1–2)	IT	Roberto Privitera
9 i 23 stycznia oraz 6 i 20 lutego	Cztery pokoje, czyli empatia dla siebie w trudnych czasach (cz. 1–4)	PL	Magda Niemczuk-Kobosko
13 lutego	Tłumaczenie w toku rozprawy sądowej w sprawie karnej	PL	Janusz Poznański
14 lutego	Tłumaczenie w toku rozprawy sądowej w sprawie karnej – powtórka	PL	Janusz Poznański
19 lutego	Tłumaczenia medyczne: Badania obrazowe w medycynie (c.d.) i badania i endoskopowe	EN	dr hab. Mariusz Górnicz
26 lutego	Tłumaczenia medyczne: Badania obrazowe w medycynie (c.d.) i badania i endoskopowe	EN	dr hab. Mariusz Górnicz
18 i 25 lutego	Tłumaczenie w prawie autorskim (cz. 1–2)	PL	dr Jakub M. Doliński
15, 16 i 17 lutego	Protokół dyplomatyczny i savoir-vivre w pracy tłumacza (cz. 1–3) Organizator: Zachodniopomorskie Koło PT TEPIS	PL	dr Marta Sidorkiewicz
27 lutego i 6 marca	Juristische Fachübersetzung – Handelsgesellschaften Zewnętrzny organizator szkolenia	DE	Katarzyna Dec, LL.M., Agnieszka Poteralska, LL.M.
6 i 7 marca	Tłumaczenie w toku posiedzenia aresztowego. Pokaz filmu szkoleniowego Sprawa Kellgrena	PL	Janusz Poznański
8 i 15 marca	Pluricentryzm w teorii i praktyce (dokumenty austriackie)	DE	dr hab. Artur D. Kubacki, prof. UP
12 i 19 kwietnia	Pluricentryzm w teorii i praktyce (dokumenty szwajcarskie)	DE	dr hab. Artur D. Kubacki, prof. UP
13 marca	Tłumaczenia medyczne – warsztaty	DE	dr Konrad Łyjak
19 marca	Wybrane aspekty prawa karnego procesowego ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki terminologicznej postępowania przygotowawczego, rozpoznawczego (sądowego), wykonawczego Organizator: Podlaskie Koło PT TEPIS	PL	Sędzia Tomasz Pannert
9 i 16 kwietnia	Tłumaczenia medyczne „Badania endoskopowe i badanie histopatologiczne w medycynie” (cz. 3)	EN	dr hab. Mariusz Górnicz
10 i 17 maja 15 i 16 czerwca	Pluricentryzm w teorii i praktyce (dokumenty austriackie)	DE	dr hab. Artur D. Kubacki, prof. UP
24 i 31 maja 22 i 23 czerwca	Pluricentryzm w teorii i praktyce (dokumenty szwajcarskie)	DE	dr hab. Artur D. Kubacki, prof. UP

2021 r.	TEMAT	JĘZYK	PRELEGENT
8 maja	Prawo finansowo-gospodarcze: cz. 1. Prawo gospodarcze (spółki oraz upadłość i restrukturyzacja)	IT	Roberto Privitera
22 maja	Prawo finansowo-gospodarcze: cz. 2: Prawo bilansowe (rachunkowość, sprawozdawczość, audyt)	IT	Roberto Privitera
12 czerwca	„Między stronami”, czyli tłumaczenie umów	ES	dr Agata Kornacka
2, 9, 10, 16, 17, 23, 24, 30 czerwca	Elementy sprawozdania finansowego wg US GAAP, MSR/MSSF oraz polskiej Ustawy o rachunkowości (cz. 1–8)	EN	dr Agata Kocia
16 i 17 października	Konferencja PT TEPIS / XXXV Warsztaty Przekładu Specjalistycznego	DE, EN, ES, FR, JA, KO, RU, SC, ZH	Program w bieżącym numerze biuletynu
29 września 6, 13, 20 października	El contexto histórico, la estructura del estado y la situación política de España (cz. 1–4)	ES	Alberto Mesas Sainz
25 września, 2 i 10 października	Płeć w polszczyźnie - Język polski dla tłumaczy (cz. 1–3)	PL	Mateusz Adamczyk
27 października, 3, 17, 24 listopada, 1, 8 grudnia	Prawo polskie i hiszpańskie – wybrane zagadnienia z podstawowych dziedzin prawa (cz. 1–6)	ES	dr Blanka Stefańska
25 października	Udział tłumaczy w postępowaniach z udziałem cudzoziemców	PL	mjr SG Romuald Przedomski
21 i 26 listopada	Warsztaty z emisji głosu (cz. 2) Organizator: Dolnośląskie Koło PT TEPIS	PL	Alicja Kopertyńska
27 listopada i 11 grudnia	Juristische Fachübersetzung – Handelsgesellschaften Zewnętrzny organizator szkolenia	DE	Katarzyna Dec, LL.M., Agnieszka Poteralska, LL.M.
20 grudnia	Polski Ład – informacje dla tłumaczy	PL	r. pr. Monika Markisz

Opr. Ewa Łuczyńska-Gut

Ex praeteritis praesentia aestimantur

KONFERENCJA
POLSKIEGO TOWARZYSTWA TŁUMACZY PRZYSIĘGLYCH
I SPECJALISTYCZNYCH TEPIS
XXXV WARSZTATY PRZEKŁADU SPECJALISTYCZNEGO

w dniach 16-17 października 2021 r.

na platformach ClickMeeting i ZOOM
(udział w trybie online)

PROGRAM KONFERENCJI
SOBOTA, 16 października 2021 r.

SESJA PLENARNA PANEL I

- Od 08.45 logowanie uczestników
- 09.00–09.30 **dr Marta Czyżewska** – Otwarcie Konferencji. PT TEPIS – dziś i jutro
- 09.30–10.15 **mgr Joanna Miler-Cassino** – Tłumacz w postępowaniu mediacyjnym
- 10.15–11.00 **mgr Ewa Popielarz** – Redaktor/korektor jako pomocnik tłumacza
- 11.00–11.15 przerwa
- 11.15–12.00 **mgr Agnieszka Nowińska**, Prezes PSTK – Tłumaczenie ustne „przysięgłe”
standardem czy specjalizacją?

SEKCJE JĘZYKOWE PANEL I

- Od 12.00 logowanie uczestników

SEKCJA ANGIELSKA – mgr Wojciech Wołoszyk

- 12.15–13.00 **mgr Małgorzata Mazik** – Podstawowe słownictwo medycyny sądowej
w praktyce tłumacza przysięgłego języka angielskiego
- 13.00–13.30 **dr Agata Kocia** – Rodzaje zobowiązań oraz metody ich wyceny (Liabilities and their valuation in financial accounting and reporting)

- 13.30–13.45 przerwa
13.45–14.45 **mgr Wojciech Wołoszyk** – Specyfika, techniki i metodologia tłumaczenia orzecznictwa trybunałów międzynarodowych na przykładzie ETPCz i TSUE
14.45 pytania i zakończenie I części obrad sekcji

SEKCJA AZJATYCKA – dr Emilia Wojtasik-Dziekan

- 12.15–12.45 **dr Yuki Horie** – Problemy leksykalne terminologii w japońskim Kodeksie cywilnym
12.45–13.15 **mgr Paulina Kozanecka** – Małżeństwo w Chinach w aspekcie terminologicznym, prawnym i kulturowym
13.15–13.45 **dr Emilia Wojtasik-Dziekan** – Słów kilka o przekładzie koreańskich kodeksowych elementów kulturowych – na wybranych przykładach z cywilistyki koreańskiej
13.45 pytania i zakończenie obrad sekcji

SEKCJA FRANCUSKA – mgr inż. Barbara Bosek

- 12.15–12.45 **mgr inż. Barbara Bosek** – Współpraca z Urzędem ds. Cudzoziemców podczas pandemii Covid 19
12.45–13.30 **dr n. med. Pascal Eechout** – Réflexions sur la gestion de la pandémie de COVID 19 et autres virus. Discussion
13.30–13.45 przerwa
13.45–14.30 **dr hab. Beata Kędzia-Klebeko prof. US** – W stronę praktyki tłumaczeniowej - czyli o blaskach i cieniach tzw. tłumaczeń komputerowych na przykładzie analizy tłumaczenia aktu Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/953 dotyczącego cyfrowego certyfikatu COVID UE
14.30 pytania i zakończenie I części obrad sekcji

SEKCJA HISZPAŃSKA – mgr Ewa Urbańczyk-Piskorska

- 12.15–12.45 **dr Anna Kuźnik** – El mundo laboral y financiero de España. Documentos auténticos anonimizados
12.45–13.30 **dr Katarzyna Popek-Bernat** – Czy to jest poprawne? Lingwistyczne dylematy tłumacza języka hiszpańskiego z perspektywy normatywnej
13.30–14.00 **Alberto Mesas Sainz** – Situación política actual en España
14.00–14.15 przerwa
14.15–14.45 **mgr Piotr Wronka** – Frazeologia terminologiczna w przekładzie prawniczym z perspektywy tłumaczy przysięgłych języka hiszpańskiego
14.45–15.15 **mgr Katarzyna Turbiarz, mgr Maria Romanowska** – Porównanie zawodu tłumacza przysięgłego w PL i ES
15.15–15.30 pytania i zakończenie I części obrad sekcji

SEKCJA NIEMIECKA – dr Marta Czyżewska

- 12.15–12.45 **dr hab. Artur D. Kubacki, prof. UP** – O niezamierzonych efektach humorystycznych w przekładach kandydatów na tłumacza przysięgłego języka niemieckiego
- 12.45–13.45 **dr hab. Izabella Parowicz, dr Joanna Drejer** – Opracowanie zestawu materiałów do nauki pisma neogotyckiego „Dawne pismo niemieckie” jako wyzwanie translatorskie i dydaktyczne
- 13.45–14.00 przerwa
- 14.00–15.00 **r. pr. LL.M. Katarzyna Dec, r. pr. LL.M. Agnieszka Poteralska** – Rejestry przedsiębiorców w Polsce i w Niemczech – charakterystyka i pułapki przekładu prawniczego
- 15.00 pytania i zakończenie I części obrad sekcji

SESJA PLENARNA PANEL II

- Od 15.15 logowanie uczestników sesji plenarnej
- 15.30–16.00 **dr Anna Kuźnik, dr hab. Marcin Walczyński** – Propozycja europejskiego systemu opisu kształcenia tłumaczeniowego. Projekt Erasmus+ „EFFORT”
- 16.00–16.45 **dr hab. Magda Heydel, prof. UJ** – Tłumacze w przestrzeni konfliktu

SOBOTA W KAWIARENCE JĘZYKOWEJ – SEKCJA JĘZYKÓW UNIKATOWYCH

- Od 16.45 logowanie uczestników

Język czeski

- 17.00–17.30/18.00 **mgr Anna Szuster** – Wybrane problemy przekładu umów cywilnoprawnych z języka czeskiego na język polski. Współczesne narzędzia w pracy tłumacza tekstów specjalistycznych (wystąpienie odbędzie się przy zgłoszeniu się min. 4 uczestników do sekcji)

W KULUARACH Porozmawiajmy o...

- 17.00–18.00 **mgr Krzysztof Matecki** (Wielkopolskie Koło PT TEPIS) – Porozmawiajmy o wspomaganiu komputerowym pracy tłumacza ZOOM KM
- 18.00–19.15 **mgr Ała Raginis** – Porozmawiajmy o zdrowiu. Jak radzić sobie ze stresem (warsztat do 20 uczestników, wraz z ćwiczeniami ciała) - na warsztat obowiązują osobne zapisy

NIEDZIELA, 17 października 2021 r.**W KULUARACH Porozmawiajmy o...**

- Od 08.30 logowanie uczestników
- 08.45–09.30 **mgr Ewa Popielarz** – Porozmawiajmy o korekcie. Podsumowanie quizu, wymiana doświadczeń dla osób zainteresowanych zawodem korektora
- 09.30–09.45 przerwa

SESJA PLENARNA PANEL III

- Od 09.30 logowanie uczestników
- 09.45–10.30 **mgr Wojciech Wołoszyk** – Szanse, wyzwania i zagrożenia związane z wykorzystaniem tłumaczeń maszynowych w tłumaczeniach prawnych – ramy prawne i kontraktowe
- 10.30–11.00 **r. pr. Marta Gil-Kruczała** – Współpraca tłumacza przysięgłego z organami wymiaru sprawiedliwości – omówienie wyników badań
- 11.00–11.15 przerwa

SEKCJE JĘZYKOWE PANEL II

- Od 11.00 logowanie uczestników sekcji językowych

SEKCJA ANGIELSKA – mgr Wojciech Wołoszyk

- 11.15–11.45 **dr Paula Trzaskawka** – Tłumaczenie klauzul umów o przeniesienie praw autorskich w parze językowej polsko-angielskiej
- 11.45–12.15 **mgr Anna Setkowicz-Ryszka** – Dlaczego umowa napisana prostą angielszczyzną może sprawiać trudności w tłumaczeniu na język polski?
- 12.15–12.30 przerwa
- 12.30–13.00 **mgr Magdalena Jung** – No deformation, no strain. Kilka uwag o tłumaczeniu pojęć „odkształcanie” i „odkształcenie” w specjalistycznych tekstach z zakresu obróbki plastycznej metali
- 13.00–14.00 **dr Magdalena Perdek** – Ciekawostki i zagwozдки w tłumaczeniu amerykańskich aktów stanu cywilnego
- 14.00 pytania i zakończenie II cz. obrad sekcji

SEKCJA FRANCUSKA – mgr inż. Barbara Bosek

- 11.15–12.00 **mgr Dorota Bruś** – Wpływ pandemii COVID 19 na francuski język biznesowy na przykładzie rekomendacji dla przedsiębiorców w związku z ryzykiem zakażenia koronawirusem oraz francuskiego kodeksu pracy
- 12.00–12.45 **dr hab. Marta Sobieszewska** – Epidemia COVID-19 jako siła wyższa w świetle francuskiego orzecznictwa

- 12.45–13.00 przerwa
13.00–13.45 **dr hab. Pierre-Frédéric Weber, prof. US** – Kompetencje międzykulturowe w komunikacji konsularnej oraz public diplomacy. Doświadczenia francuskie w Polsce
13.45 pytania i zakończenie II cz. obrad sekcji

SEKCJA HISZPAŃSKA – mgr Ewa Urbańczyk-Piskorska

- 11.30–12.00 **mgr Alicja Serafin** – Español criminal – versión hispana vs. latinoamericana – prawnoporównawcze uwagi praktyczne z perspektywy pracy naukowej i tłumaczeniowej
12.00–12.30 **mgr Dorota Twardo** – Dyplomy, świadectwa, zaświadczenia, suplementy: czyli o cierpieniach (niekoniecznie młodego) tłumacza słów kilka
12.30–13.00 **mgr Anna Poławska** – „Co ja właściwie podpisuję?” – hiszpańska umowa sprzedaży nieruchomości z perspektywy tłumacza i adresata przekładu
13.00–13.30 pytania i zakończenie II cz. obrad sekcji

SEKCJA NIEMIECKA – dr Marta Czyżewska

- 11.15–12.15 **mgr Andrzej Krajewski** – Ekwiwalencja pojęciowa i terminologiczna tłumaczeń na język polski tekstów prawnych i prawniczych z dziedziny niemieckiego prawa karnego materialnego i procesowego na wybranych przykładach ze szczególnym uwzględnieniem perspektywy prawnoporównawczej
12.15–13.00 **dr Magdalena Łomzik** – (Nie)przestrzeganie zasad sporządzania tłumaczenia poświadczanego a zwrotne tłumaczenie poświadczane
13.00–13.15 przerwa
13.15–14.00 **mgr Tatiana Kaczorowska** – Środki zaskarżenia w postępowaniu administracyjnym w tłumaczeniu na język niemiecki
14.00 pytania i zakończenie II cz. obrad sekcji

SEKCJA ROSYJSKA – mgr Urszula Deja

- 11.15–12.00 **dr Waldemar Gajewski** – Tłumaczenie poezji jako problem translatorski
12.00–12.30 **dr Sergey Khvatov** – Русское слово в эпоху ковида
12.30–13.00 **dr Anna Szczęsny** – O trudnych eklezjonimach w parze językowej rosyjski-polski (na wybranych przykładach)
13.00–13.15 przerwa
13.15–14.00 **mgr Leszek Kazimierski** – Protokół dyplomatyczny w pracy tłumacza ustnego
14.00–14.30 **prof. zw. dr hab. Ewa Komorowska** – Pragmalingwistyczne aspekty przekładu. Wybrane zagadnienia

14.30–15.00 **dr Leszek Mikrut** – Dekalog tłumacza przysięgłego
15.00 pytania i zakończenie obrad sekcji

W KULUARACH Porozmawiajmy o...

Od 15.45 logowanie uczestników
16.00-17.00 **dr Aleksandra Podgórnjak-Musil** (Górnośląskie Koło PT TEPIS)
Porozmawiajmy o bieżących sprawach tłumaczy
Podsumowanie i zakończenie konferencji

-
- Uczestników Konferencji zapraszamy do udziału w quizie: Co ty wiesz o korekcie?
– Link do quizu będzie aktywny w dniach 14 i 15 października 2021 r. i zostanie podany na naszej stronie (www.tepis.org.pl) oraz przesłany mailem [dotyczy wystąpienia mgr Ewy Popielarz]
 - Uczestnicy Konferencji będą mieli możliwość zakupu zestawu do nauki pisma neogotyckiego w cenie 59,00 zł (cena regularna 69,90 zł) z doliczeniem kosztów wysyłki <https://wds.pl/pakiety-komplet-do-nauki-pisma-neogotyckiego,c390,p2432,pl.html> Promocja trwa od 15.10.2021 r. do 30.10.2021 r., hasło rabatowe zostanie podane na naszej stronie (www.tepis.org.pl) oraz przesłane mailem [dotyczy wystąpienia dr hab. Izabelli Parowicz, dr Joanny Drejer w sekcji języka niemieckiego]:

Dawne pismo niemieckie. Podręcznik do nauki pisma neogotyckiego / Tytuł oryginału: Deutsche Schreibrift. Lesen und Schreiben lernen / Autor: Harald Süß / Przekład: Joanna Drejer / Wydawnictwo: Fundacja Dobro Kultury, Słubice 2021 / ISBN 978-83-947075-4-5 / Oprawa twarda / Wymiary: 210 x 297 mm / Liczba stron: 84

Kurrenta. Zeszyt ćwiczeń do nauki pisma neogotyckiego / Autorki: Joanna Drejer, Izabella Parowicz / Wydawnictwo: Fundacja Dobro Kultury, Słubice 2021 / ISBN 978-83-947075-3-8 / Oprawa miękka / Wymiary: 210 x 297 mm / Liczba stron: 144

Podsumowanie Konferencji PT TEPIS i XXXV Warsztatów Tłumaczenia Specjalistycznego 16-17.10.2021

Tegoroczna Konferencja i XXXV Warsztaty Tłumaczenia Specjalistycznego, organizowane przez PT TEPIS, odbyły się w trybie zdalnym ze względu na ogólne zagrożenie epidemiologiczne. Nad koncepcją Konferencji pracowały członkinie Rady Naczelnej Urszula Deja, Magdalena Oklesiuk-Okomska i Paulina Leśniak. To między innymi dzięki nim uczestnicy uznali Konferencję za wydarzenie udane i interesujące. Konferencja i warsztaty odbywały się w ciągu dwóch dni, na dwóch platformach (ClickMeeting i Zoom), w kilku panelach sesji plenarnych, panelach kularowych oraz w sekcjach językowych. Sesje plenarne moderowali prezes PT TEPIS Marta Czyżewska oraz Krystyna Kołodziej, Paulina Leśniak i Aleksandra Podgórnica-Musil. Warsztaty były organizowane i prowadzone przez przewodniczących i wiceprzewodniczących poszczególnych sekcji językowych. Sekcją angielską opiekował się Wojciech Wołoszyk, azjatycką – Emilia Wojtasik-Dziekan, francuską – Barbara Bosek i Beata Kędzia-Klebeko, hiszpańską – Ewa Urbańczyk-Piskorska, niemiecką – Marta Czyżewska i Paulina Leśniak, rosyjską – Urszula Deja. Obsługą techniczną zajmowali się Katarzyna Łapka i Damian Michalik. Zgłoszenia przyjmowała i pozostawała w kontakcie z prelegentami i z uczestnikami kierownik Biura Rady Naczelnej Ewa Łuczyńska-Gut, udzielając informacji uczestnikom przez cały czas trwania posiedzeń. Na Facebooku Konferencję promowała umieszczając informacyjne posty Anna Sytkowicz-Ryszka, natomiast na portalu LinkedIn - Wojciech Wołoszyk. Wszystkim serdecznie dziękujemy!

Program konferencji obejmował część plenarną kierowaną do tłumaczy wszystkich języków, a ponadto XXXV edycję Warsztatów Przekładu Specjalistycznego. W tym roku prowadzone były one dla tłumaczy języków azjatyckich, j. angielskiego, j. hiszpańskiego, j. francuskiego, j. niemieckiego oraz j. rosyjskiego. Przewidziano również wykład dla tłumaczy języka czeskiego. Zaproszenie do wystąpienia na konferencji przyjęli uznani specjaliści z zakresu tematyki tłumaczeniowej, tłumacze praktycy, badacze akademicy i prawnicy. Wszystkie referaty były niezwykle interesujące, dotyczyły aktualnej sytuacji w branży tłumaczeniowej i aspektów praktycznych wykonywania tłumaczeń poświadczonych i specjalistycznych.

Konferencja cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem środowiska tłumaczy. Dzięki zdalnej formie możliwe było również uczestnictwo osób z zagranicy, ale także z Polski, które z różnych powodów nie mogłyby dotrzeć do Warszawy. W sesji plenarnej brało udział nawet 140 osób jednocześnie. Najliczniejsza sekcja to od lat sekcja angielska, w tym roku liczyła ok. 70 osób, w sekcji niemieckiej wzięło udział ponad 40 osób, sekcja hiszpańska cieszyła się zainteresowaniem blisko 20 uczestników, w sekcji

rosyjskiej uczestniczyło 15 osób, we francuskiej – 10, azjatyckiej – 4, a grupa języka czeskiego liczyła (aż!) 8 osób. Z radością możemy już poinformować, że sekcja czeska już oficjalnie się utworzyła, a jej przewodniczącą została Anna Szuster.

Wyniki przeprowadzonej ankiety pokonferencyjnej wykazały, że sesja plenarna w znakomitej większości spełniła oczekiwania uczestników, dla ok. 30% ankietowanych spełnienie oczekiwań było częściowe, nie było ocen negatywnych ani niezdecydowanych. Niemal wszyscy uczestnicy ocenili konferencję znakomicie lub bardzo dobrze pod kątem organizacyjnym i informacyjnym, większość wyraziła się bardzo pozytywnie, oceniając wydarzenie pod kątem technicznym i merytorycznym, tylko nieliczna grupa miała zastrzeżenia co do sprawności technicznej, wynikającej z obrad online i tematyki. Opinie ankietowanych odnośnie formy konferencji były podzielone prawie po połowie. Tyle samo osób opowiedziało się za formą stacjonarną, co za trybem zdalnym, dla 19 % ankietowanych nie miało to żadnego znaczenia.

Ankietowani wymienili również tematy, które są przedmiotem ich zainteresowania i które warto poruszyć na kolejnej konferencji. Są to kwestie księgowość, zagadnienia związane z „Nowym Ładem” i zmianami podatkowymi, marketing, kwestie formalne/techniczne wykonywania tłumaczeń poświadczonych, interpretacja Kodeksu zawodowego tłumacza przysięgłego, tłumaczenia zdalne, zagadnienia prawne związane z procesem tłumaczenia, media społecznościowe, tłumaczenie literackie, status tłumacza przysięgłego w innych krajach, wypalenie zawodowe i stres w zawodzie tłumacza, szkolenia w zakresie języka polskiego. Wiele osób jest zainteresowanych wspólnymi szkoleniami tłumaczy z przedstawicielami innych zawodów wymiaru sprawiedliwości, ankietowani uważają za niezwykle istotny udział przedstawiciela Ministerstwa Sprawiedliwości w konferencji, konieczność poruszenia tematu waloryzacji i podwyżki stawek oraz powtórzenie i dokończenie wyników badań, dotyczących współpracy tłumaczy z OWS przy udziale w takim spotkaniu przedstawiciela z Ministerstwa Sprawiedliwości.

W sekcjach językowych ankietowani zaznaczali potrzebę pogłębiania terminologii specjalistycznej, praktycznych zajęć z terminologii, tłumaczenia dyplomów, zaświadczeń i świadectw, dokumentów ubezpieczeniowych i aktów notarialnych. Uczestników sekcji francuskiej interesują wszystkie tematy, dla sekcji angielskiej ciekawym tematem byłoby tłumaczenie dokumentów z zakresu obrotu nieruchomościami oraz dokumentacji skarbowej (PIT-y). Sekcja rosyjska jest zainteresowana tłumaczeniem tekstów unijnych na język rosyjski, sekcja hiszpańska proponuje temat porównania zawodu tłumacza przysięgłego w Polsce i Hiszpanii oraz tłumaczenie dyplomów i suplementów, a uczestnicy sekcji niemieckiej interesują się w szczególności praktycznym aspektem tłumaczenia dokumentów z zakresu prawa karnego i ekonomii.

Przygotowanie Konferencji wymagało ogromnego nakładu czasu i zaangażowania wielu osób. Zostało to docenione przez większość uczestników, o czym świadczą podziękowania i gratulacje, kierowane do organizatorów. Przy ocenie sesji plenarnej

ankietowani zwrócili też uwagę na występujące problemy techniczne i w niektórych przypadkach brak dyscypliny czasowej u prelegentów, a także nieobecność przedstawicieli Ministerstwa Sprawiedliwości. Ubolewano, że wystąpienia nie były nagrywane. Uczestnicy Konferencji i warsztatów pozytywnie wypowiedzieli się również na temat rozmów kularowych i wyrazili potrzebę takich spotkań. Dużym uznaniem cieszyło się opracowanie tematu korekty, ankietowani pochwalili też trening zaproponowany w ramach tematu „Zdrowie”. Wspomaganie komputerowe oceniono jako temat ważny i potrzebny, ale niektóre kwestie techniczne były zbyt skomplikowane dla osób bez pogłębionej znajomości technologii.

Wystąpienia w sekcjach językowych oceniono jako bardzo ciekawe i merytoryczne, zwracając uwagę na zwiększenie nacisku na aspekt praktyczny zajęć. W sekcji angielskiej pochwalono program wystąpień, szczególnie prezentację o tematyce medycznej. Pozytywnie oceniono wystąpienia Ewy Popielarz, Wojciecha Wołoszyka, Joanny Miller-Cassino, Anny Setkowicz-Ryszki. Uczestnicy sekcji hiszpańskiej pozytywnie ocenili program, szczególnie prezentację egzaminu i zawodu tłumacza przysięgłego w Hiszpanii. W sekcji rosyjskiej brawa zebrał dr Leszek Mikrut, uczestnicy zauważyli, że mniej było wystąpień w porównaniu z innymi grupami. Sekcja niemiecka pochwaliła wystąpienia prof. Artura Kubackiego i dr Magdaleny Łomzik. Ankietowani podkreślali wysoki poziom reprezentowany przez prelegentów i z uznaniem wyrażali się o różnorodności poruszanych tematów, zaznaczając, że preferują praktyczny charakter warsztatów. W sekcji czeskiej wysoko oceniono wspaniałą atmosferę spotkania i ciekawą prezentację Anny Szuster.

Uczestnicy biorący udział w ankiecie wyrazili uznanie dla organizatorów Konferencji, oceniając to wydarzenie bardzo pozytywnie. Zdaniem ankietowanych forma zdalna nie jest w stanie zastąpić spotkań stacjonarnych, ale ma swoje zalety.

PT TEPIS dołoży wszelkich starań, aby odpowiedzieć na potrzeby i zainteresowania swoich członków. Bardzo dziękujemy wszystkim prelegentom i uczestnikom za udział w Konferencji i warsztatach. Cieszymy się, że mogliśmy spotkać się z Państwem i mamy nadzieję na ciekawe spotkania w przyszłym roku.

Opr. Krystyna Kołodziej

Est rerum omnium magister usus

Caesar, De bello civili II, 8

Relacje z warsztatów w sekcjach językowych

Sekcja angielska

Podczas dorocznej konferencji PT TEPIS w sekcji angielskiej mieliśmy okazję wysłuchać bardzo zróżnicowanych tematycznie wystąpień, dzięki czemu coś ciekawego mogli znaleźć dla siebie tłumacze o różnych specjalizacjach.

Magdalena Jung przedstawiła prezentację „No deformation, no strain. Kilka uwag o tłumaczeniu pojęć «odkształcanie» i «odkształcenie» w specjalistycznych tekstach z zakresu obróbki plastycznej metali”. Prezentacja dotyczyła problematyki przekładu terminów „odkształcanie” i „odkształcenie” w angielskich tekstach naukowo-technicznych z zakresu obróbki plastycznej metali. Na wybranych przykładach Prelegentka nakreśliła różnicę pomiędzy tymi dwoma – dla laika i początkującego tłumacza na pozór podobnymi – pojęciami. Niezwykle cenne i trafne okazały się uwagi warsztatowe dotyczące trafności angielskich ekwiwalentów obu terminów, jakich użycie proponują specjalistyczne słowniki dwujęzyczne, w zestawieniu z anglojęzyczną literaturą naukową.

Dr Agata Kocia omówiła rodzaje zobowiązań występujących w bilansie według wzoru bilansu w polskiej ustawie o rachunkowości oraz według amerykańskich standardów rachunkowości. W wystąpieniu dr Koci poruszone zostały takie kwestie jak rezerwy na zobowiązania długoterminowe i krótkoterminowe. Prelegentka przedstawiła również na przykładach konkretnych zobowiązań metody wyceny zobowiązań, w tym dominująca metodę wyceny według kosztu historycznego.

Małgorzata Mazik wystąpiła z niezwykle ciekawą i przydatną w praktyce tłumacza sądowego, ale jednocześnie nieprzeznaczoną dla osób o słabych nerwach, prelekcją dotyczącą terminologii i słownictwa z zakresu medycyny sądowej. Tłumacz przysięgły w swojej pracy może spotkać się z zagadnieniami z zakresu medycyny sądowej zarówno w sprawach karnych, jak i cywilnych. W prezentacji wzbogaconej niezwykle sugestywnymi ilustracjami poruszono takie tematy jak przyczyny, mechanizm i okoliczności śmierci, ustalanie czasu śmierci, rodzaje obrażeń powstałych w wyniku urazów tępych, rany zadane narzędziami kończystymi i ostrymi, śmierć oraz zabójstwa noworodków, niemowląt i dzieci. Prelegentka omówiła również terminologię sądowo-medyczną związaną ze śmiercią w wyniku pożaru, zatruciem tlenkiem węgla, śmiercią w wyniku utonięcia oraz porażenia prądem.

Wystąpienie dr Magdaleny Perdek dotyczyło ciekawostek i zagwozdek w tłumaczeniu amerykańskich aktów stanu cywilnego. Prelegentka omówiła różnice w formatach i treści aktów stanu cywilnego występujące pomiędzy różnymi stanami oraz przedstawiła problemy tłumaczeniowe dotyczące terminologii i frazeologii spotykanej w amerykańskich aktach stanu cywilnego na przykładzie wybranych stanów.

Anna Setkowicz-Ryszka starała się na konkretnych przykładach wykazać dlaczego umowa napisana prostą angielszczyzną może sprawiać trudności w tłumaczeniu na język polski. Prelekcja ta nawiązywała do coraz bardziej popularnego trendu, jakim jest prosta polszczyzna, która pojawia się w komunikacji między urzędami a obywatelami. Obecnie powstają pierwsze umowy rachunków bankowych pisane prostym językiem, jednak nie można jeszcze mówić o wykształceniu się takiego stylu pisania umów w ogóle. Tymczasem tłumacze języka angielskiego znacznie częściej mierzą się z tłumaczeniem umów napisanych *plain language* i już teraz muszą podejmować decyzje, na ile mogą uprościć składnię, odformalizować słownictwo i frazeologię czy zrezygnować z tradycyjnych formuł umownych. Prelegentka podała przykłady z umowy dostawy napisanej stylem zbliżonym do *plain English* i zaprosiła słuchaczy do wspólnej refleksji nad akceptowalnymi tłumaczeniami kłopotliwych prostych fragmentów na język polski. Przedstawiła także własne propozycje tymczasowych strategii postępowania z umowami pisanymi prostą angielszczyzną do czasu upowszechnienia się tego stylu pisania umów w języku polskim.

Dr Paula Trzaskawka przedstawiła analizę tłumaczeniową klauzul umownych o przeniesienie praw autorskich w parze językowej polsko-angielskiej. W swoim wystąpieniu Prelegentka skupiła się na porównaniu klauzul z umów wydawniczych. Po krótko przedstawiła zarys umowy wydawniczej i strukturę umowy. Za materiał badawczy posłużyły Prelegentce autentyczne umowy o przeniesienie praw w języku polskim oraz angielskim (wariant brytyjski oraz amerykański). W trakcie wystąpienia mieliśmy okazję zapoznać się ze znaczącymi różnicami w strukturze umów wynikającymi z różnic w systemach prawnych oraz z problemami terminologicznymi wynikającymi ze specyfiki danego kraju.

Z kolei Wojciech Wołoszyk opisał w swoim wystąpieniu specyfikę, techniki i metodologię tłumaczenia orzecznictwa trybunałów międzynarodowych na przykładzie ETPCz i TSUE. W prezentacji przedstawiono praktyczne uwagi, spostrzeżenia i porady dotyczące specyfiki przekładu orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Trybunału Sprawiedliwości UE wraz ze wskazaniem różnic w modelach tłumaczenia tego orzecznictwa przyjętych w Polsce, a wynikających ze zobowiązań traktatowych RP. Prelegent wskazał polecane źródła, bazy terminologiczne i bazy orzecznictwa oraz słowniki. Wystąpienie obejmowało również omówienie wyzwań wynikających z tłumaczenia orzeczeń ETPCz kluczowych dla zmian w polskim wymiarze sprawiedliwości. Prelegent podzielił się również własnymi spostrzeżeniami na temat stosowania narzędzi do tłumaczeń maszynowych w tłumaczeniu orzecznictwa ETPCz i TSUE.

Opr. Wojciech Wołoszyk

Sekcja azjatycka

Podczas branżowej konferencji dla tłumaczy specjalistycznych i przysięgłych, zorganizowanej przez PT TEPIS także przedstawiciele sekcji azjatyckiej mieli możliwość podzielenia się wiedzą. Sekcja azjatycka, która obradowała w sobotę, rozpoczęła się o godzinie 12.15 prelekcją tłumaczki specjalistycznej z języka japońskiego a zarazem językoznawczynie, dr Yuki Horie. Opowiedziała ona o złożoności terminologii specjalistycznej w obrębie szeroko pojmowanego języka prawa (z dalszym podziałem na prawny i prawniczy) oraz potocznego. Obrazowo uświadomiła słuchaczom wagę odpowiedniego doboru słownictwa i wycucia językowego, którego brak łatwo może zwiść niewprawnego tłumacza na manowce. Jako druga Prelegentka wystąpiła prawniczka i językoznawczynie, mgr Paulina Kozanecka, która przybliżyła obecne i historyczne uwarunkowania małżeństwa w Chinach. Porównując dwie ustawy, tę obowiązującą obecnie oraz uprzednio, a także wskazując na różnice pomiędzy nimi przeanalizowała uwarunkowania prawne i kulturowe zawarcia małżeństwa, jego rozwiązania oraz zarysowała rozbieżności terminologiczne. Ostatnia Prelegentka, dr Emilia Wojtasik-Dziekan, tłumaczka specjalistyczna z języka koreańskiego i językoznawczynie, opowiedziała o wybranych terminach kodeksowych z koreańskiego kodeksu cywilnego. Każda z prelekcji wzbudziła żywe zainteresowanie, o czym świadczyła ożywiona dyskusja i ciekawa wymiana doświadczeń Słuchaczy jeszcze długo po zakończeniu wystąpień.

Opr. Emilia Wojtasik-Dziekan

Sekcja czeska

Podczas tegorocznej konferencji PT TEPIS i XXXV Warsztatów Przekładu Specjalistycznego znalazło się również miejsce dla sekcji czeskiej. W sobotniej kawiarence językowej – sekcji języków unikatowych wzięło udział 8 uczestników. W tym kameralnym gronie, w niezwykle przyjaznej atmosferze, poruszone zostały takie kwestie jak chęć udziału tłumaczy w warsztatach czy konieczność doskonalenia warsztatu pracy każdego tłumacza specjalistycznego. Tłumacze dzielili się swoimi doświadczeniami z codziennej pracy. Impulsem do podjęcia dyskusji stała się prezentacja Anny Szuster poświęcona przekładom umów cywilnoprawnych z języka czeskiego na język polski. Jak zawsze aktualny pozostał temat przyczyn popełniania błędów przez tłumaczy, a zarazem poszukiwania możliwości korzystania z coraz wiarygodniejszych pomocy w czasie pracy tłumaczeniowej. Chociaż nie wszyscy uczestnicy dyskusji specjalizowali się w przekładach z języka czeskiego (obecni byli również tłumacze języka angielskiego i węgierskiego), obrady były inspirujące i motywujące do podjęcia działań mających na celu doskonalenie warsztatu tłumaczeniowego.

Plany sekcji czeskiej na rok 2022

Początek nowego roku to zawsze powiew świeżej energii. Rodzą się nowe pomysły i powstają plany. Przed sekcją czeską w 2022 roku również stoją liczne wyzwania. Przede wszystkim chcielibyśmy zachęcić tłumaczy do aktywnego udziału w życiu naszej sekcji językowej w ramach TEPIS. Jesienne warsztaty pokazały, że tłumacze odczuwają potrzebę dzielenia się swoimi doświadczeniami, czasami trudnymi – bo dotyczącymi problematycznych aspektów ich pracy, wyzwaniami, ale również pomysłami. Wśród naszych członków są tłumacze, którzy pracują w Polsce, oraz tacy, którzy działają na rynku czeskim bądź słowackim. Wspólna wymiana doświadczeń może się okazać impulsem do podjęcia kroków zmierzających do organizacji nowych spotkań i warsztatów. Niewielkie, ale zaangażowane grono członków to szansa na wzbogacenie naszych kompetencji poprzez doszkalanie i poszerzanie wiedzy. Warto również przyjrzeć się działaniom i zainteresowaniom branżowym naszych kolegów za granicą.

Wśród czeskich tłumaczy przysięgłych i specjalistycznych gorącym tematem nadal pozostaje nowelizacja ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego z 2021 roku. Aktywnie działająca grupa robocza tłumaczy wzięła udział w licznych konsultacjach z czeskim Ministerstwem Sprawiedliwości podczas przygotowywania końcowej postaci tego aktu. Choć dziś, rok od wprowadzenia nowelizacji, wciąż istnieje wiele wątpliwości i pytań, nasi czescy koledzy muszą przestawić się na nowe warunki pracy oraz dostosować do nowych wymogów. Organizowana co roku jesienią w Pradze konferencja Jeronýmovy dny (Dni św. Hieronima) również w tym roku z uwagi na sytuację epidemiczną odbyła się online. Poruszono tematy z zakresu tłumaczeń maszynowych, a w tym kontekście kwestię kształcenia przyszłych tłumaczy [*Vysokoškolské studium překladačů v éře strojových překladačů – Diskuze se zástupci českých univerzit o budoucnosti výuky překladačů* – Studia wyższe w epoce tłumaczeń maszynowych – Dyskusja z przedstawicielami czeskich uniwersytetów o przyszłości kształcenia przyszłych tłumaczy]. Aż dwie prezentacje poświęcone były pracy tłumaczy dla DGT oraz ich kompetencjom. Otto Pacholík, wieloletni przewodniczący czeskiego departamentu Dyrekcji Generalnej do spraw Tłumaczeń Pisemnych [*Praktické postřehy k problematice profilů kompetencí* – Praktyczne uwagi dotyczące profilu kompetencji tłumacza], oraz Jeroen Aspeslagh, przedstawiciel DGT z ramienia Komisji Europejskiej [*Competence profile for DGT* – Profil kompetencji tłumaczy DGT], poruszyli kwestie aktualnych oczekiwań i wymagań stawianych przed tłumaczami chcącymi pracować nad przekładami tekstów unijnych. W związku ze wspomnianą już nowelizacją ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego w Czechach kilka paneli zostało poświęconych również temu zagadnieniu. Na konferencji pojawili się przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości, Departamentu ds. Biegłych Sądowych – Mgr. Jan Benýšek (dyrektor departamentu) oraz JUDr. Vladimír Šarapajev, którzy zabrali głos w sprawie wprowadzonych zmian, przy udziale członków grupy roboczej tłumaczy przysięgłych oraz Czeskiej Izby Tłumaczy Przysięgłych.

Jak widać, w wielu miejscach tłumacze pracują nad utrzymaniem statusu zawodu tłumacza przysięgłego i specjalistycznego. Naszym sąsiadom możemy pogratulować zaangażowania w walce o swoje prawa oraz wytrwałości w dążeniu do tego, by ich praca była należycie szanowana i wynagradzana. Mamy nadzieję, że w przyszłym roku uda się nam spotkać w polsko-czeskim gronie nie tylko na kolejnej edycji konferencji TEPIS, ale być może również podczas wspólnych warsztatów i szkoleń.

Tymczasem zarówno polskim, jak i czeskim tłumaczom życzymy w nowym roku pomyślności, wytrwałości oraz wiele zdrowia podczas wykonywania ich pracy.

Opr. Anna Szuster

Sekcja francuska

W dniach 16–17 października 2021 r. odbyła się w trybie online Konferencja Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS XXXIV Warsztaty przekładu Specjalistycznego.

Sekcję francuską reprezentowali:

- mgr inż. Barbara Bosek – przewodnicząca sekcji, ceniony tłumacz języka francuskiego, wieloletni nauczyciel i pedagog z ogromnym doświadczeniem zawodowym, tłumacz przysięgły i przewodnicząca sekcji francuskiej doskonalenia zawodowego w ramach TEPIS,
- dr n. med. Pascal Eechout – specjalista medycyny ogólnej oraz z zakresu ginekologii i położnictwa, lekarz akredytowany przy Ambasadzie Francji i Belgii w Polsce,
- dr hab. Pierre-Frédéric Weber, prof. US – historyk i germanista, profesor nadzwyczajny w Instytucie Historii Uniwersytetu Szczecińskiego, od 2018 r. konsul honorowy Republiki Francuskiej w Polsce,
- dr hab. Marta Sobieszewska – językoznawca-prawnik, nauczyciel akademicki Instytutu Neofilologii UMCS w Lublinie, tłumacz przysięgły języka francuskiego,
- dr hab. Beata Kędzia-Klebeko, prof. US – romanista, profesor nadzwyczajny w Instytucie Literatury i Nowych Mediów Uniwersytetu Szczecińskiego, tłumacz przysięgły języka francuskiego,
- mgr Dorota Bruś – tłumacz przysięgły języka francuskiego, specjalizująca się w tłumaczeniu tekstów z dziedziny prawa i finansów, wykładowca współpracujący m.in. z Francusko-Polską Izbą Gospodarczą, Komisją Europejską, Parlamentem Europejskim, Lubelskim Stowarzyszeniem Tłumaczy.

Otwarcia konferencji i wprowadzenia w jej problematykę dokonała mgr inż. Barbara Bosek. Wystąpiła także z pierwszym referatem, zatytułowanym „Współpraca

z Urzędem ds. Cudzoziemców podczas pandemii COVID 19”. Przedstawiła w nim funkcjonowanie Urzędu ds. Cudzoziemców w Warszawie i pracę tłumacza z umieszczonymi w ośrodku cudzoziemcami. Zwróciła uwagę na specyfikę prowadzenia tłumaczeń ustnych przy wykorzystaniu platform internetowych i środków komunikacji zdalnej (np. podczas telefonicznych konsultacji lekarskich cudzoziemców w poradniach i szpitalach), a także na trudności tłumaczenia nagrań wypowiedzi z udziałem cudzoziemców.

Drugi referat, zatytułowany „Réflexions sur la gestion de la pandémie de COVID 19 et autres virus. Discussion”, przedstawił dr n. med. Pascal Eechout. Przedstawił w nim stan aktualnej wiedzy na temat pandemii Covid 19, zwłaszcza z punktu widzenia medycyny. Przywołując doświadczenia z przeszłości wskazał w jaki sposób współczesna medycyna może wykrywać i przeciwdziałać zachorowaniom na wielką skalę.

Kolejny wykład pt. „W stronę praktyki tłumaczeniowej – czyli o blaskach i cieniach tzw. tłumaczeń komputerowych na przykładzie analizy tłumaczenia aktu Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/953 dotyczącego cyfrowego certyfikatu COVID 19”, wygłosiła dr hab. Beata Kędzia-Klebeko, prof. US. Prelegentka dokonała analizy tłumaczenia z języka francuskiego na język polski dokumentu rozporządzenia i wskazała na błędy, jakie powstają przy tłumaczeniu w wyniku stosowania tzw. narzędzi komputerowych. Zwróciła uwagę na fakt, że okres pandemii jest czasem formowania się języka specjalistycznego, o charakterze globalnym, którego normy są określane przez dokumenty unijne i ich oficjalne tłumaczenia. Podkreśliła znaczenie szczególnej staranności ze strony tłumacza w kwestii znalezienia właściwych ekwiwalencji terminologicznych z uwzględnieniem poznania kontekstu wypowiedzi oraz krytycznej oceny rozwiązań, proponowanych przez dostępne narzędzia tłumaczeniowe.

Drugi dzień konferencji w sekcji francuskiej, otworzyła mgr Dorota Bruś, wygłaszając referat pt. „Wpływ pandemii COVID 19 na francuski język biznesowy na przykładzie rekomendacji dla przedsiębiorców w związku z ryzykiem zakażenia koronawirusem oraz francuskiego kodeksu pracy”. Prelegentka wskazała, że pandemia Covid 19 wymusiła zmiany w organizacji pracy przedsiębiorstw na całym świecie oraz konieczność opracowania szczegółowych rekomendacji dla przedsiębiorców i pracowników w związku z ryzykiem zakażenia koronawirusem. Powstałe rozwiązania są źródłem nowych pojęć i sformułowań, które wejdą na stałe do języka biznesowego i zawodowego.

Kolejny wykład, zatytułowany „Epidemia COVID 19 jako siła wyższa w świetle francuskiego orzecznictwa”, zaprezentowany został przez dr hab. Martę Sobieszewską. Prelegentka zauważyła, że rozprzestrzeniająca się po świecie epidemia wymaga od władz politycznych poszukiwania nowych sposobów na utrzymanie spójności społecznej, w celu sprawnego zarządzania bieżącymi relacjami gospodarczymi i zapewnienia obywatelom poczucie bezpieczeństwa. Silny wpływ na relacje gospodarcze mają takie czynniki jak izolacja społeczności, ograniczenia w przepływie towarów i usług, czasowe zamknięcie niektórych przedsiębiorstw. Zastanawiała się następnie,

jakie są skutki niewykonywania zobowiązań prawnych w czasie epidemii we Francji. Wskazywała na przykłady wyroków z francuskiego orzecznictwa w okresie pandemii, dokonała też analizy wybranych aspektów lingwistycznych tekstów wyroków wydawanych przez sądy francuskie.

Wykład, który jednocześnie zamknął obrady sekcji francuskiej, wygłosił dr hab. Pierre-Frédéric Weber, prof. US. W swoim wykładzie pt. „Kompetencje międzykulturowe w komunikacji konsularnej oraz public diplomacy. Doświadczenia francuskie w Polsce”, przypomniał, że komunikacja w sferze publicznej służb konsularnych i dyplomatycznych w obcym kraju skierowana jest do różnych grup odbiorców. Sytuacje te wymagają od pracowników służb konsularnych znajomości danego języka i odpowiedniego kodu kulturowego, a także umiejętności komunikowania się w zakresie językowym, wykorzystania wiedzy o charakterze metalingwistycznym i międzykulturowym. Umiejętności te, co zaznaczył Prelegent, mają szczególne znaczenie w sytuacjach kryzysowych, takich jak w czasie pandemii Covid 19.

Konferencję zamknęło podsumowanie dokonane przez mgr inż. Barbarę Bosek, w którym podkreśliła wysoką wartość merytoryczną referatów i dyskusji, klimat wzajemnej życzliwości oraz perspektywy dalszej współpracy.

Opr. Beata Kędzia-Klebeko

Sekcja hiszpańska

Obrady sekcji hiszpańskiej podczas tegorocznej Konferencji TEPIS jak zwykle były bardzo bogate i zróżnicowane. Dr Anna Kuźnik zaprezentowała swoją nową książkę pt. „El mundo laboral y financiero de España. Documentos auténticos anonimizados.” Dr Katarzyna Popiek-Bernat zajęła się lingwistycznymi dylematami tłumacza języka hiszpańskiego z perspektywy normatywnej, a Piotr Wronka Frazeologią terminologiczną w przekładzie prawniczym. Katarzyna Turbiarz i Maria Romanowska w prezentacji „Porównanie zawodu tłumacza przysięgłego w PL i ES” podzieliły się z sekcją swoimi doświadczeniami z pracy w Polsce i Hiszpanii. Alicja Serafin przybliżyła uczestnikom specyfikę tłumaczeń z zakresu prawa karnego w Polsce, Hiszpanii i wybranych państwach Ameryki Łacińskiej, Dorota Twardo zajęła się dyplomami, świadectwami, zaświadczeniami i suplementami, a Anna Poławska hiszpańskimi umowami zakupu nieruchomości.

Sekcja hiszpańska w nową kadencję weszła z nowymi, świeżymi siłami. Do dotychczasowej przewodniczącej sekcji, Ewy Urbańczyk-Piskorskiej, dołączyły Anna Poławska i Dorota Twardo. Na rozgrzewkę sekcja spotkała się jeszcze przedwakacyjnie w czerwcu 2021 r. na warsztatach z tłumaczenia umów przeprowadzonych przez dr Agatę Kornacką. Jesień 2021 r. w sekcji hiszpańskiej upłynęła bardzo pracowicie.

Na początek odbyły się 4 webinary z Alberto Mesas Sainzem z centrum CIMAD w Madrycie, poświęcone powtórce z historii Hiszpanii XX wieku, strukturze formalnej i terytorialnej państwa hiszpańskiego, oraz aktualnej sytuacji w Hiszpanii. Przełom jesieni i zimy to w sekcji gruntowna powtórka z prawa hiszpańskiego z dr Blanką Stefańską.

A przed nami w nadchodzących miesiącach jeszcze webinary z tłumaczeń medycznych, ponowne spotkanie z Alberto Mesas Sainzem i analiza sytuacji w Hiszpanii, oraz powrót i pogłębienie tematu lingwistycznych dylematów tłumaczy języka hiszpańskiego z dr Katarzyną Poppek-Bernat.

Opr. Ewa Piskorska-Urbańczyk

Sekcja niemiecka

Na naszej dorocznej konferencji gościliśmy w sekcji niemieckiej zarówno dobrze znanych i cenionych prelegentów, jak prof. Kubacki czy dr Magdalena Łomzik z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, a także nowych prelegentów.

Jak zwykle niezawodna dr Magdalena Łomzik bardzo rzetelnie zajęła się tematem „(Nie)przestrzeganie zasad sporządzania tłumaczenia poświadczonego a zwrotne tłumaczenie poświadczone”. Prelegentka podzieliła się swoimi spostrzeżeniami dotyczącymi przygotowywania przez tłumaczy przysięgłych tłumaczenia nie dokumentu źródłowego, lecz jedynie jego tłumaczenia poświadczonego. W takim przypadku tłumacz musi wykonać tzw. „tłumaczenie zwrotne tłumaczenia poświadczonego”, którego celem jest odtworzenie treści dokumentu źródłowego. Jak podkreśliła prelegentka - z tego typu zleceniem może zwrócić się do tłumacza nie tylko klient indywidualny, lecz także np. sąd, szczególnie w przypadku spraw, które zostały przekazane do rozstrzygnięcia przez sąd z innego kraju. W ramach warsztatów Prelegentka przeanalizowała problemy występujące przy sporządzaniu tłumaczenia zwrotnego, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu (nie)przestrzegania zasad sporządzania tłumaczenia poświadczonego na proces tłumaczenia. Być może wielu tłumaczy nigdy nie będzie miało okazji wykonywać tłumaczenia zwrotnego, jednakże Prelegentka przekonywała słuchaczy, że warto zastanowić się nad tym, w jaki sposób wykonane przez nas tłumaczenie poświadczone może wpłynąć na pracę innych tłumaczy.

„O niezamierzonych efektach humorystycznych w przekładach kandydatów na tłumacza przysięgłego języka niemieckiego” opowiadał Kierownik Katedry Językoznawstwa Niemieckiego Instytutu Neofilologii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie oraz doświadczony tłumacz przysięgły języka niemieckiego, a także członek Państwowej Komisji Egzaminacyjnej przy Ministerstwie Sprawiedliwości. Prof. Artur D. Kubacki przedstawił sposób przeprowadzania egzaminu na tłumacza przysięgłego w Polsce oraz kryteria jego oceny, a następnie omówił humor jako zjawisko języko-

we i przekładowe, wychodząc od jego definicji w słownikach polskich i niemieckich. W drugiej części referatu Prelegent przedstawił analizę empiryczną licznych błędów wywołujących niezamierzone efekty humorystyczne, pochodzących z egzaminów pisemnych kandydatów na tłumaczy przysięgłych języka niemieckiego z lat 2010–2020. Prelegent wskazał dwa główne źródła błędów - niewystarczającą wiedzę merytoryczną oraz niekompetencję językową.

Radca prawny Katarzyna Dec oraz aplikantka radcowska Agnieszka Poteralska przedstawiły temat „Rejestry przedsiębiorców w Polsce i w Niemczech - charakterystyka i pułapki przekładu prawniczego”. Prelegentki podkreśliły, że praktyce prawniczej obserwuje się trudności i wątpliwości w przekładzie polskich i niemieckich dokumentów z zakresu prawa spółek, które mają istotny wpływ na czynności dokonywane w obrocie gospodarczym. Jednym z rodzajów takich dokumentów są informacje i odpisy z rejestrów przedsiębiorców, przedkładane w ramach zawierania różnego rodzaju umów, czy dla potrzeb postępowań sądowych. Wystąpienie dotyczyło praktycznych kwestii przekładu prawniczego odpisów z rejestrów przedsiębiorców w Polsce (Rejestr Przedsiębiorców KRS) i w Niemczech (Handelsregister) w kontekście polskiego i niemieckiego prawa spółek. Prelegentki wyjaśniły podobieństwa i różnice w instytucjach prawnych obu prawodawstw i ich wpływ na poprawność merytoryczną użytego słownictwa, a także zwróciły uwagę na pułapki tłumaczeniowe w tym zakresie. Podczas wystąpienia przedstawiły i porównały autentyczne dokumenty rejestrowe i na ich podstawie omówiły praktyczne przykłady i konsekwencje błędnego przekładu.

Andrzej Krajewski, od 30 lat tłumacz przysięgły języka polskiego w Brandenburgii i członek Niemiecko-Polskiego Stowarzyszenia Prawników, wygłosił referat pt. „Ekwiwalencja pojęciowa i terminologiczna tłumaczeń na język polski tekstów prawnych i prawniczych z dziedziny niemieckiego prawa karnego materialnego i procesowego na wybranych przykładach ze szczególnym uwzględnieniem perspektywy prawnoporównawczej.” Prelegent podkreślił, że przynależność Polski i Niemiec do Unii Europejskiej i innych struktur europejskich oraz podejmowane w UE wysiłki zmierzające do harmonizacji i unifikacji obowiązującego prawa stawia nowe zadania tłumaczom tekstów prawnych i prawniczych, od których wymaga się już nie tylko biegłej znajomości języków, lecz w coraz większym stopniu również rozległej wiedzy prawnoporównawczej. W związku ze zróżnicowaniem systemu prawa karnego w Polsce i w krajach niemieckiego obszaru językowego tłumacze spotykają się zarówno z podobieństwami, jak i z różnicami pomiędzy wybranymi instytucjami prawnymi. Ma to wyraźny wpływ na ekwiwalencję pojęciową i terminologiczną. Prelegent postanowił w swoim referacie zwrócić uwagę Słuchaczy na ewentualne pułapki translatorskie, mogące czyhać nawet na doświadczonych tłumaczy, niezależnie od ich przygotowania merytorycznego.

Kolejna Prelegentka, Tatiana Kaczorowska, tłumacz w Kancelarii Prawnej SDZLEGAL SCHINDHELM we Wrocławiu, wiceprezes i sekretarz Zarządu Dolnośląskiego Koła PT TEPIS wystąpiła z referatem na temat „Środków zaskarżenia w postępowaniu

administracyjnym w tłumaczeniu na język niemiecki”. Prelegentka zajęła się ogólną analizą środków odwoławczych od decyzji i postanowień wydawanych w polskim postępowaniu administracyjnym oraz propozycjami ich tłumaczeń na język niemiecki.

Dr hab. Izabella Parowicz, pracownik naukowy Katedry Zabytkoznawstwa Uniwersytetu Europejskiego Viadrina we Frankfurcie nad Odrą i koordynator studiów podyplomowych „Ochrona Europejskich Dóbr Kultury” wraz z dr Joanną Drejer, historykiem sztuki i architektury, zabytkoznawczynią i tłumaczką przedstawiły efekty pracy nad projektem „Odczytać nieczytelne”, którego celem było przywrócenie zapomnianej umiejętności odczytywania pisma neogotyckiego poprzez stworzenie zestawu materiałów dydaktycznych pt. „Dawne pismo niemieckie”. We wspólnym wystąpieniu Prelegentki omówiły przygotowany wspólnie zeszyt ćwiczeń pt. „Kurrenta” oraz polski przekład podręcznika Haralda Süßa pt. „Deutsche Schreibrift”. Zwróciły też uwagę na wyzwania, którym trzeba było sprostać przy przekładzie książki Süßa na język polski oraz – w przypadku zeszytu ćwiczeń – przy wprowadzaniu terminów nieobecnych dotąd w polskojęzycznej literaturze fachowej. Należy podkreślić, że opracowane materiały mogą być bardzo pomocne zarówno dla osób prowadzących samodzielne badania naukowe, jak i dla germanistów, w tym tłumaczy, którym nierzadko zlecane jest odczytanie sporządzonych odręcznie, niemieckojęzycznych dokumentów sądowych i archiwalnych.

Sekcja niemiecka planuje w 2022 roku szkolenia o tematyce prawniczej z prof. Arturem Kubackim, adwokatem Pawłem Gugałą, Andrzejem Krajewskim. Tematyką medyczną zajmie się dr Konrad Łyjak, zaś ekonomiczną prof. Kubacki.

Opr. Marta Czyżewska

Sekcja rosyjska

Podczas tegorocznej Konferencji PT TEPIS słuchacze sekcji rosyjskiej wysłuchali sześciu referatów o różnorodnej tematyce. Dr Waldemar Gajewski w wystąpieniu „Tłumaczenie poezji jako problem translatorski” zaprezentował warsztat tłumacza poezji, podzielił się ze słuchaczami swoim doświadczeniem prezentując wybrane zagadnienia związane z tłumaczeniem poezji i zilustrował je przykładami z utworów Siergieja Jesienina i Aleksandra Puszkina. Dr Anna Szczęsny w wystąpieniu „O trudnych eklezjonimach w parze językowej rosyjski-polski (na wybranych przykładach)” przeanalizowała kłopotliwe z perspektywy tłumacza zagadnienie nazw świątyń i parafii (prawosławnych w Polsce, katolickich w Rosji), zaproponowała rozwiązania konkretnych problemów w tłumaczeniu z języka rosyjskiego na polski oraz z polskiego na rosyjski. Dr Sergey Khvatov w wystąpieniu „Русское слово в эпоху ковида” zaprezentował plastyczność i bogactwo zmian leksykalnych zachodzących w języku rosyjskim pod

wpływem pandemii koronawirusa. Mgr Leszek Kazimierski w wystąpieniu „Protokół dyplomatyczny w pracy tłumacza ustnego” zaprezentował podstawowe zasady *savoir-vivre* i protokołu dyplomatycznego, zawarł interesujące wskazówki dot. doskonalenia warsztatu tłumacza ustnego. Prof. zw. dr hab. Ewa Komorowska w wystąpieniu „Pragmalingwistyczne aspekty przekładu. Wybrane zagadnienia” omówiła m.in. strategię komunikacji językowej. Zagadnienia zostały przedstawione na tle kulturowym i społecznym w ujęciu konfrontacji językowej, omówiono także zagadnienia różnorodności kulturowej w świecie i wynikających z niej konsekwencji w komunikowaniu się językowo-kulturowym. Dr Leszek Mikrut w wystąpieniu „Dekalog tłumacza profesjonalnego” podzielił się ze słuchaczami swoimi inspirującymi wskazówkami i radami umownie, ale i przewrotnie nazwanymi przykazaniami. Z jednej strony miały one jedynie charakter porządkujący znane prawdy i reguły zawodowe stosowane w branży tłumaczeń (poświadczonych, jaki i zwykłych), a z drugiej strony – każda z nich mogłaby być punktem wyjścia do oddzielnego wystąpienia.

Prelegenci przekazali nam solidną porcję wiedzy i zainspirowali do dalszego doskonalenia zawodowego.

Opr. Urszula Deja

Odznaczenia

PT TEPIS dba o swoich członków i docenia ich starania. Zarówno w przeszłości, jak i teraz Rada Naczelna zgłasza kandydatury do odznaczeń państwowych, stanowiących najwyższe wyróżnienie zasług cywilnych dla chwały i rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej. W 2021 roku, w 31. rocznicę działalności naszego Towarzystwa przyznano następujące odznaczenia państwowe dla naszych zasłużonych Koleżanek i Kolegów, o które wystąpiła jeszcze Rada Naczelna X kadencji:

Medal Stulecia Odzyskanej Niepodległości – dr Danuta Maria Kierzkowska.

Medal ten, ustanowiony w 2018 r. jest nagrodą przyznawaną na pamiątkę stulecia odrodzenia Państwa Polskiego obywatelom polskim którzy od czasu odzyskania niepodległości przez Państwo Polskie w 1918 r. przyczyniali się do budowania i wzmocnienia suwerenności, niepodległości, kulturowej tożsamości i materialnej pomyślności Rzeczypospolitej. Medal jest odznaczeniem o charakterze pamiątkowym, nadawanym w okresie trwania Narodowych Obchodów Setnej Rocznicy Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2018–2022.

Krzyż zasługi, ustanowiony w 1923 r. nadawany jest osobom, które położyły zasługi dla państwa lub obywateli spełniając czyny przekraczające zakres ich zwykłych obowiązków, a przynoszące znaczną korzyść państwu lub obywatelom, ofiarną działalność publiczną, ofiarne niesienie pomocy oraz działalność charytatywną.

Odznaczenie to otrzymały następujące osoby:

Złoty Krzyż Zasługi-Zofia Rybińska, Barbara Bosek, Joanna Miler-Cassino, Dorota Staniszewska-Kowalak.

Srebrny Krzyż Zasługi – Małgorzata Andrzejewska, Anna Setkowicz-Ryszka.

Na zdjęciu od lewej: Marta Czyżewska, wicewojewoda mazowiecki Artur Standowicz, Anna Setkowicz-Ryszka, Małgorzata Andrzejewska, Dorota Staniszewska, Joanna Miler-Cassino, Zofia Rybińska, Danuta Kierzkowska, Barbara Bosek

Odznaczenia w Kołach PT TEPIS**Małopolskie Koło PT TEPIS**

Złoty Krzyż Zasługi – Krystyna Kołodziej

Srebrny Krzyż Zasługi – dr hab. Artur Dariusz Kubacki, Witold Wójcik

Brązowy Krzyż Zasługi – Anna Halczak, Urszula Deja

Zachodniopomorskie Koło PT TEPIS

Srebrny Krzyż Zasługi – dr hab. Beata Kędzia-Klebeko

Górnośląskie Koło PT TEPIS

Srebrny Krzyż Zasługi – dr Aleksandra Podgórnica-Musil

Brązowy Krzyż Zasługi – Aleksandra Cichoń-Królikowska

Dolnośląskie Koło PT TEPIS

Złoty Krzyż Zasługi – Jerzy Ogonowski

Brązowy Krzyż Zasługi – Dominik Mikołajczyk

W tym roku miała również miejsce trzecia edycja konkursu o NAGRODĘ Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS „LAUR TŁUMACZA”.

Tłumacze i organizacje zraszające tłumaczy, jak również przedstawiciele środowisk akademickich zajmujący się przekładoznawstwem, prokuratorzy, sędziowie, notariusze, wydawnictwa i inne instytucje mogli zgłaszać kandydatury tłumaczy przysięgłych i specjalistycznych oraz instytucji do nagrody w trzech kategoriach:

- tłumacz przysięgły wyróżniający się wiedzą, wieloletnim doświadczeniem i dorobkiem zawodowym,
- tłumacz specjalistyczny wyróżniający się wiedzą, wieloletnim doświadczeniem i dorobkiem zawodowym,
- osoba lub instytucja zasłużona dla środowiska tłumaczy przysięgłych i specjalistycznych.

Spośród zgłoszonych kandydatów Kapituła nagrody PT TEPIS wybrała aż czterech Laureatów:

W kategorii *osoba lub instytucja zasłużona dla środowiska tłumaczy przysięgłych lub specjalistycznych*: dr hab. Anna Jopek-Bosiacka, adwokat Paweł Gugała.

W kategorii *tłumacz przysięgły wyróżniający się wiedzą, wieloletnim doświadczeniem i dorobkiem zawodowym*: mgr Ewa Urbańczyk-Piskorska.

W kategorii *tłumacz specjalistyczny wyróżniający się wiedzą, wieloletnim doświadczeniem i dorobkiem zawodowym*: mgr Krystyna Kołodziej.

Nagroda – LAUR TŁUMACZA wręczana jest podczas dorocznej Konferencji - Warsztatów PT TEPIS. W tym roku – ze względu na zdalny charakter Konferencji Kapituła zdecydowała, że uroczyste wręczenie nagród odbędzie się w Warszawie, w Międzynarodowym Dniu Tłumacza przy osobistym udziale tegorocznych Laureatów.

Na zdjęciu od lewej: Marta Czyżewska, Krystyna Kołodziej, Danuta Kierzkowska, Paweł Gugął, Zofia Rybińska, Joanna Miler-Cassino

Wszystkim Odznaczonym i Laureatom serdecznie gratulujemy i życzymy dużo zdrowia oraz energii na kolejne lata!

Opr. Krystyna Kołodziej

Feci, quod potui, faciant meliora potentes

Ovidius

Warszawa, 30 września 2021 r.

WOJEWODA MAZOWIECKI

Konstanty Radziwiłł

Pani dr Marta Czyżewska
Prezes
Polskiego Towarzystwa Tłumaczy
Przysięgłych i Specjalistycznych
TEPIS

Szanowna Pani Prezes,

bardzo dziękuję za zaproszenie na uroczystość wręczenia Medalu Stulecia Odzyskanej Niepodległości i Krzyży Zasługi, przyznanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej członkom Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS. Z przykrością muszę poinformować, że ze względu na inne, wcześniej zaplanowane zobowiązania nie będę mógł wziąć udziału w tym wydarzeniu. Jednocześnie na ręce Pani Prezes składam serdeczne gratulacje dla wyróżnionych osób.

Szanowni Państwo!

Odnaczenia, które Państwo dzisiaj odbierają, są wyrazem uznania naszego narodu dla Państwa dokonań w dziedzinie przekładu dokumentów. Stanowią formę uhonorowania Państwa wysokich kwalifikacji i nienaganej postawy etycznej oraz zaangażowania w działalność społeczną na rzecz środowiska tłumaczy w Polsce. Nie tylko dla przedstawicieli tego zawodu stanowią Państwo wzór profesjonalizmu w arcytrudnej i odpowiedzialnej pracy nad słowem, wymagającej biegłej znajomości dwóch, często odległych, systemów językowych oraz zdolności do adekwatnego wyrażania niuansów. Zapewniam o moim najwyższym szacunku dla Państwa mistrzostwa w sztuce translatoryki – Państwa osiągnięcia w znaczącym stopniu przyczyniły się do usprawnienia naszej komunikacji w wymiarze międzynarodowym.

Proszę Państwa o przyjęcie serdecznych gratulacji. Otrzymane odznaczenia to wielki zaszczyt, a zarazem motywacja do dalszej pracy. Życzę Państwu, aby wyzwania związane z tą niełatwą misją przyniosły Państwu wiele powodów do zadowolenia i poczucie osobistego spełnienia. Przesyłam też życzenia dobrego zdrowia i ziszczenia marzeń w każdej sferze życia.

Z poważaniem

Konstanty Radziwiłł

Pożegnanie z wydawnictwem Translegis

Wydawnictwo Translegis (pierwotnie pod nazwą Unitranslex, potem Wydawnictwo TEPIS) opracowywało i publikowało książki dla tłumaczy we współpracy z członkami Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS i pod auspicjami tego Towarzystwa od 1990 roku. Wydawnictwo szczyliło się pozyskaniem do grona autorów publikacji wybitnych przedstawicieli świata nauki, wśród których znaleźli się między innymi nestorzy polskiej translatoryki: Olgierd Adrian Wojtasiewicz, Barbara Zofia Kielar i Franciszek Grucza. Formuła współpracy z wybitnymi tłumaczami praktykami umożliwiła wykorzystanie zawodowego dorobku najbardziej aktywnej i twórczej grupy członków Towarzystwa TEPIS.

Niestety, wskutek powszechnego kryzysu na rynku księgarskim trwającego od roku 2015, umożliwiającego dalsze prowadzenie działalności gospodarczej wyłącznie poniżej kosztów bezpośrednich, została podjęta decyzja o likwidacji Wydawnictwa z dniem 31 grudnia 2021 r.

W tym kontekście nie można zapomnieć o historii Wydawnictwa. W kolejnych latach ukazywały się: „Kodeks tłumacza sądowego” (1991), „Wstęp do teorii tłumaczenia” O. A. Wojtasiewicza (1992), unikatowy „Słownik rybacki” M. Baranowskiego i Z. M. Jankowskiego (1994), glosariusz „Polish Universities and Schools” Z. Rybińskiej (1994), „Rosyjsko-polski słownik wyrazów i zwrotów trudnych” J. Wawrzyńczyka (1996) oraz „Jak nie tłumaczyć tekstów technicznych” A. Voellnagla (1998, 2014). W roku 2002 wydano „Tłumaczenie prawnicze” D. Kierzkowskiej, dwa lata później „L’interprétation communautaire. Des normes et des rôles dans l’interprétation” M. Tryuk. W 2005 roku ukazał się „Komentarz do ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego” i „Kodeks tłumacza przysięgłego z komentarzem”. Ważna pozycja pt. „Tłumacz w postępowaniu karnym” J. Poznańskiego ukazała się w 2007 r., zaś „The Grammatical Structure of Legal English” M. Bazlika, P. Ambrusa i M. Bęclawskiego – w 2010 r., a w 2011 – „Polsko-angielski słownik terminów prawnych PolTerm z definicjami” Tomasa Borkowskiego.

Zbiory tekstów paralelnych w postaci oryginalnych dokumentów urzędowych znajdujących się w obrocie prawnym w krajach danego języka, typowych dla warsztatu tłumacza przysięgłego, to zbiory w języku angielskim, niemieckim, francuskim, polskim, rosyjskim, włoskim i hiszpańskim. W ramach tej serii jako autorzy-redaktorzy tych publikacji zaistnieli następujący tłumacze przysięgli i specjalistyczni: Danuta Kierzkowska, Zofia Rybińska, Barbara Antonowicz-Włazińska, Barbara Bosek-Szeska, Anna Michalska, Janusz Poznański, Teresa Skrodzka, Artur Kubacki, Natalia Wasilenko, Barbara Górecka, Anna Kuźnik i Beata Podleśny. W roku 2011 ukazał się zbiór pt. „Teksty egzaminacyjne dla kandydatów na tłumacza przysięgłego” (red. Z. Rybińska).

Specjalistyczne czasopismo „Lingua Legis”, wydawane pod auspicjami Towarzystwa TEPIS od 1994 r. i opracowywane wówczas pod naukowym kierownictwem prof. dr hab. Barbary Z. Kielar – nestorki tłumaczenia prawniczego w Polsce, jest adresowane do tłumaczy prawniczych i specjalistycznych. W latach 1994-2014 r. ukazały się 22 numery tego czasopisma. Wśród autorów artykułów umieszczanych w „Lingua Legis” znajdowali się pracownicy naukowcy uczelni polskich i zagranicznych, zajmujący się szeroko pojętą translatoryką, obejmującą teorię i praktykę tłumaczenia. W 2015 roku „Lingua Legis” zmieniła wydawcę i stała się czasopismem Instytutu Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego – również pod auspicjami Towarzystwa TEPIS. Artykuły umieszczone w nr 23 i w kolejnych numerach „Lingua Legis” są dostępne na stronie www.lingualegis.ils.uw.edu.pl.

Zbiór prawa polskiego „The Polish Law Collection”, wydawany od 1996 roku jako jedyna w kraju regularnie aktualizowana publikacja wymiennokartkowa (do 2013 r.), ostatnio dostępna online na stronie www.polishlaw.com.pl, zawiera przekłady polskich aktów prawnych na język angielski wykonywane przez doświadczonych i wysoko kwalifikowanych tłumaczy. Jakość tłumaczeń Wydawnictwa Translegis jest ceniona ze względu na spójność terminologii PolTerm wypracowanej we współpracy tłumaczy praktyków z prawnikami i terminologami. Jako tłumacze tekstów prawnych w „The Polish Law Collection” zabłąśli doskonali tłumacze prawniczy języka angielskiego: Tomasz Rakk, Irena Grątkowska, Elżbieta Gołębiowska, Hanna Husak, Marek Gizmajer, Joanna Miler-Cassino, Zofia Rybińska, Dorota Staniszevska-Kowalak, Ewa Dmyterko, Anna Setkowicz-Ryszka, Sylwia Bobel, Marta Tajchman i dr Tomasz Borkowski – w jednej osobie terminolog i tłumacz zarządzający spójnością terminologiczną PLC oraz autor słownika Polterm. Nota bene: wszyscy wyżej wymienieni są nobilitowani występowaniem w towarzystwie Profesora O. A. Wojtasiewicza jako autora przekładu polskiego kodeksu cywilnego. Jako zaś tłumacze polskiego kodeksu handlowego na język niemiecki utrwaliли swoje dokonanie Paulina Leśniak i Andrzej Leśniak.

Danuta i Maciej Kierzkowscy

We współpracy z przedstawicielami Ministerstwa Sprawiedliwości ukazywało się w latach 2018-2020 opracowanie zbiorowe pt. „Tłumacz przysięgły. Status prawny i zawodowy” pod redakcją Doroty Staniszweskiej-Kowalak. Oryginalnym podsumowaniem wiedzy o praktyce i teorii tłumaczenia była „Alchemia zawodu tłumacza” Danuty Kierzkowskiej.

W okresie 1990–2020 Wydawnictwo Translegis opublikowało w sumie 64 pozycje z działu literatury zawodowej dla tłumaczy prawniczych i specjalistycznych: 42 książki i 22 numery czasopisma „Lingua Legis”. Ze względu na unikatowy profil działania i specjalistyczny charakter upowszechnianej wiedzy Wydawnictwo cieszyło się uznaniem odbiorców.

Obecnie wszystkie publikacje Wydawnictwa Translegis są dostępne wyłącznie w obrocie antykwarycznym i w najważniejszych bibliotekach polskich z Biblioteką Narodową na czele. Zainteresowanych, lecz również autorów i redaktorów tych publikacji, odsyłam do strony pamiątkowej, która jeszcze przez wiele lat będzie utrzymywać ich dorobek pod dawnym adresem: www.translegis.com.pl.

Danuta Kierzkowska

*Haurit aquam cribro,
qui discere vult sine libro*

Jubileusz 40-lecia działalności Stowarzyszenia Tłumaczy Polskich

20 listopada 2021 roku, pierwsza w Polsce organizacja zrzeszająca tłumaczy, Stowarzyszenie Tłumaczy Polskich, świętowała 40-lecie swojej działalności w gościnnych progach Klubu Księgarza w Warszawie, Rynek Starego Miasta 22/24. Towarzystwo TEPIS było reprezentowane na tej uroczystości przez Prezes Honorową Zofię Rybińską, która przekazała List Gratulacyjny, podpisany w imieniu władz i Członków PT TEPIS przez prezes dr Martę Czyżewską. Wśród uczestniczących w tym święcie byli także członkowie naszego Towarzystwa, a wśród nich, m.in. Prezes Honorowa, dr Danuta Kierzkowska, Barbara Bosek i Zofia Lang.

Zebranych gości i członków STP przywitał prezes STP Andrzej Szyńska, który odczytał List Gratulacyjny PT TEPIS oraz List byłej prezes Aleksandry Niemirycz. Po uroczystym powitaniu odbył się panel, moderowany przez obecnego prezesa, w którym głos zabierali trzej byli prezesi – Witold Skowroński, Wojciech Gilewski i Monika Ordon-Krzak (zgodnie z chronologią pełnienia funkcji). Przypomnieli zarówno trudne chwile STP, jak i szereg wspaniałych dokonań, którymi z dumą mogli się poszczycić. Odnieśli się także do współczesnych wyzwań i sytuacji tłumaczy w Polsce. Podkreślili wagę integracji tłumaczy i wspólnych działań wszystkich organizacji zrzeszających tłumaczy.

Uroczystość uświetnił Chór Akademii Finansów i Biznesu Vistula, który wykonał kilka utworów w różnych językach. Na zakończenie zaśpiewana została polska piosenka Szła dziewczeczka po polsku, rosyjsku i w języku hindi. Uczestnicy zaproszeni zostali do wspólnego śpiewania, ale większość włączyła się jedynie po polsku.

Po części uroczystej, uczestnicy już przy lampce wina, poczęstunku i jubileuszowym torcie mogli już mniej oficjalnie powspominać, a także snuć plany nie tylko na najbliższą przyszłość organizacji.

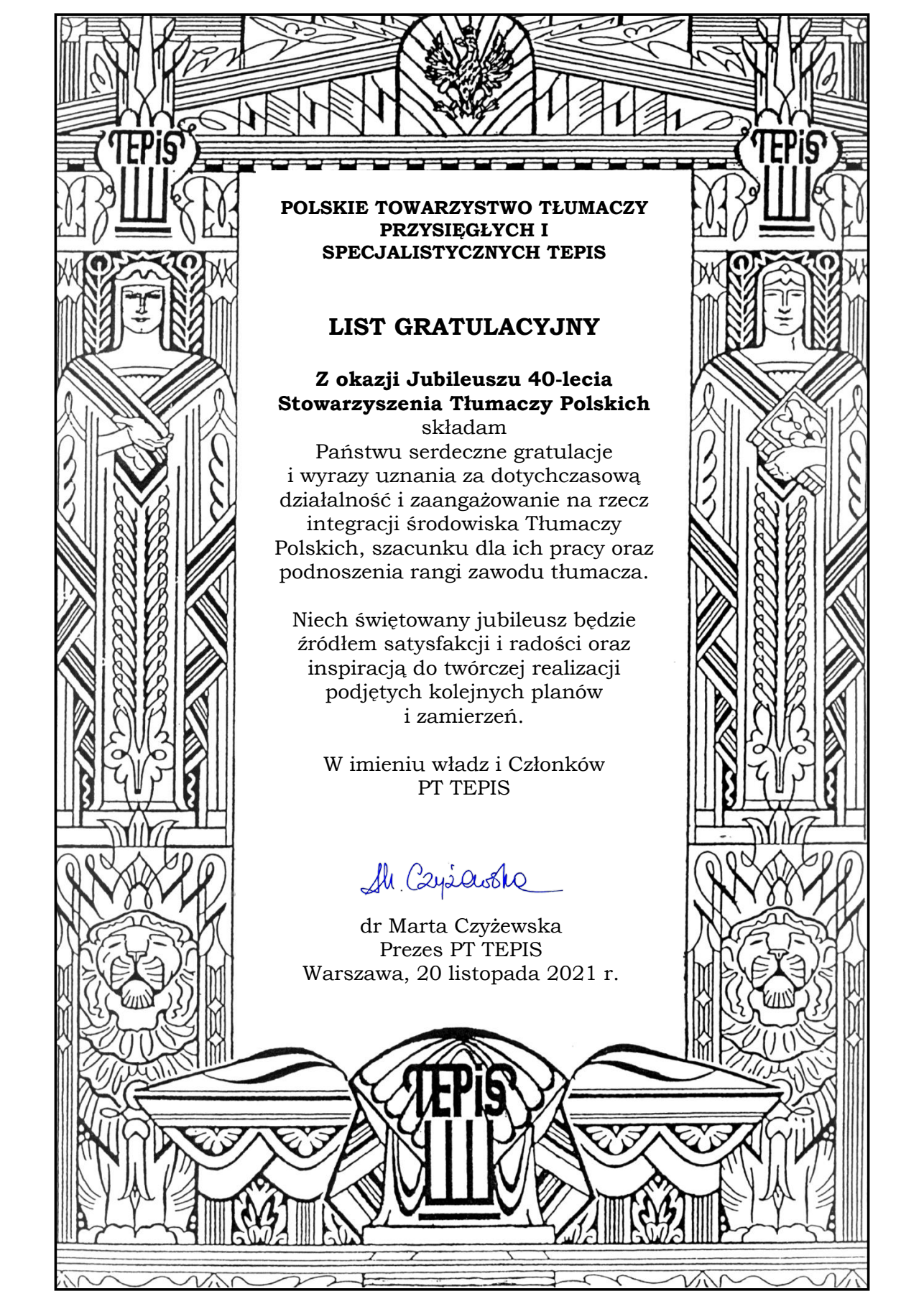
Opr. Zofia Rybińska

prezes STP
Andrzej Szyńska

Witold Skowroński, Monika Ordon-Krzak,
Wojciech Gilewski i Andrzej Szyńska

**POLSKIE TOWARZYSTWO TŁUMACZY
PRZYSIĘGLYCH I
SPECJALISTYCZNYCH TEPIS**

LIST GRATULACYJNY

**Z okazji Jubileuszu 40-lecia
Stowarzyszenia Tłumaczy Polskich
składam**

Państwu serdeczne gratulacje
i wyrazy uznania za dotychczasową
działalność i zaangażowanie na rzecz
integracji środowiska Tłumaczy
Polskich, szacunku dla ich pracy oraz
podnoszenia rangi zawodu tłumacza.

Niech świętowany jubileusz będzie
źródłem satysfakcji i radości oraz
inspiracją do twórczej realizacji
podjętych kolejnych planów
i zamierzeń.

W imieniu władz i Członków
PT TEPIS

M. Czyżewska

dr Marta Czyżewska
Prezes PT TEPIS
Warszawa, 20 listopada 2021 r.

Pożegnani Pani Profesor Kielar

Pani Profesor opuściła nas niespodziewanie 15 czerwca 2021 roku. Niespodziewanie, bo nie skarżyła się na zdrowie i niemal do ostatniej chwili utrzymywała z przyjaciółmi kontakt osobisty, przynajmniej telefoniczny. Ostatni raz rozmawiałam z Panią Profesor 26 maja, w Dzień Matki. Jak zwykle żartowała sobie, pogodnie opowiadając dykteryjki i zapewniając o swojej psychicznej odporności na dziwactwa tego świata. Nie wtajemniczała nikogo w swoje dolegliwości, które oczywiście Jej dokuczały, ale przyjmowała je jako przewidywalny program życia i temat niezaskługujący na uwagę. Kilka dni po tej rozmowie potknęła się, pękło coś w biodrze i może coś pękło w duszy... Może wtedy właśnie zamknęła się w sobie i kazała się pochować w ścisłym gronie rodzinnym. Żeby nie zrobić nikomu kłopotu, odejść bezgłośnie i niepostrzeżenie...

Pani Profesor była osobą niezwykle skromną, zawsze starała się nie zwracać na siebie uwagi, ale też nie była pozbawiona odwagi, aby wypowiadać swoje poglądy. Czasem – jak twierdzili urażeni – zbyt szczerze. Rzeczywiście, obce jej były zwyczaje przymilania się ludziom i wygłaszania hipokrytycznych laurek... A że z natury była pracowita i poglądy miała starannie przemyślane, to nie bała się ich wygłaszać. Zresztą, nie tylko wyrażając dezaprobatę, lecz również akceptując twierdzenia często całkowicie Jej przeciwstawne, uznając racje innych, jeśli tylko były przekonujące i oparte na logice.

Prof. dr hab. Barbara Zofia Kielar urodziła się 17 czerwca 1930 r. w Łodzi, po ukończeniu prestiżowego Liceum Fundacji Wandy z Posseltów Szachtmajerowej, wstąpiła na studia na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Warszawskiego (1948–1952), które ukończyła jako mgr filozofii w zakresie języka angielskiego, zaś w roku 1953 ukończyła studia I stopnia na Wydziale Prawa.

Pracę zgodną z wykształceniem i zainteresowaniami językoznawczymi rozpoczęła ze sporym opóźnieniem, bo dopiero w Wyższym Studium Języków Obcych (1964–1972), pracę doktorską pod kierunkiem prof. Olgierda Wojtasiewicza obroniła w 1969 r., stopień doktora habilitowanego uzyskała w 1976 roku. W 1989 r. została powołana na stanowisko profesora nadzwyczajnego, a w 1993 r. – na stanowisko profesora zwyczajnego Uniwersytetu Warszawskiego. Pracowała w Instytucie Lingwistyki Stosowanej UW i Katedrze Języków Specjalistycznych (więcej patrz Wikipedia).

Przedmiotem badań i głównym tematem prac Profesor Kielar była komunikacja językowa w zakresie tworzenia i stosowania prawa, ekwiwalencja i kryteria oceny jakości przekładu oraz granice przekładalności. Była wybitnym tłumaczem i nestorem tłumaczenia prawniczego.

Dla członków TEPIS-u Pani Profesor Kielar była osobą niezwykle ważną, ponieważ przez dwadzieścia lat była konsultantem naukowym czasopisma specjalistycznego *Lingua Legis* wydawanego w latach 1994-2014 pod auspicjami naszego Towarzystwa przez partnerskie Wydawnictwo Translegis, za co został Jej nadany tytuł Członka Honorowego PT TEPIS. Udzielała się chętnie na rzecz tłumaczy praktyków poza obowiązkami akademickimi, wspierając ich aspiracje posiadania własnego czasopisma zawodowego, jednego z nielicznych w Europie. Szanując genezę powstania i wieloletni trud Pani Profesor, Instytut Lingwistyki Stosowanej UW chętnie przejął czasopismo *Lingua Legis*, które od 2015 roku jest dostępne online dla każdego zainteresowanego na stronie www.lingualegis.ils.uw.edu.pl

Tepisjanie zawsze zdawali sobie sprawę, że mają do czynienia z niezwykle oddaną im Osobą. Zawsze więc starali się okazywać Pani Profesor swoje uznanie i wdzięczność.

Profesor B.Z. Kielar jako gość honorowy jubileuszowego spotkania Tepisjan w 2014 r.

Tyle z obowiązku kronikarskiego. Natomiast od serca trzeba dodać, że nie można – poza szacunkiem i uznaniem – myśleć o Pani Profesor bez wzruszenia, wspominając kruche ciasteczka, którymi częstowała swoich podyplomowych studentów podczas kameralnych warsztatów na temat tłumaczenia prawniczego, słuchając Jej wywodów pełnych kryształowej logiki i bogatej wiedzy interdyscyplinarnej oraz podziwiając nieustanną gotowość do dzielenia się swoją wiedzą z wszystkimi chętnymi. Zachowamy Ją we wdzięcznej pamięci.

Danuta Kierzkowska

Z żalem zawiadamiamy o śmierci Marii Gruchot,
tłumacza przysięgłego języka rosyjskiego.
Pani Maria pozostanie w naszej pamięci
jako wierna sympatyczka PT TEPIS, nietuzinkowa postać,
która zawsze towarzyszyła nam dobrym słowem i życzliwością.

Jak zarobić, żeby się nie „narobić”, czyli każdy chciałby być tłumaczem

Generalnie przecież siedzisz w domu. Nie pracujesz. Bo co to za praca. Czasem tam sobie gdzieś wyjedziesz, w nawet całkiem fajne miejsca. Ludzi ciekawych poznasz. Posłuchasz. Jeść dadzą.

Też to znacie? To posłuchajcie...

Dziś mam „wolny” dzień. Czyli „nie kabinowy” i „niesądny”. No i nie zaczęły się zajęcia na uczelni, bo przecież akurat ja mam jeszcze drugą pracę. Ale nawet, gdyby jej nie było...

Rano, jak zwykle, jak wszyscy. Śniadanie, dwójka walczących o swoją przestrzeń życiową przedszkolaków... Co tu dużo gadać.

Potem (szybko, szybko) rehabilitacja. Spotkanie z panią Agnieszka, która pomaga mi utrzymać mój aparat mowy w stanie użytkowym. Dziś nie było wcale łatwo – po wczorajszym całym dniu na słuchawkach i przy mikrofonie, po kilku godzinach za kierownicą trzeba było potraktować mnie dość kompleksowo i rozblokować niemal wszystko od pasa w górę. (Fanaberia! Nie masz co robić, to chodzisz do rehabilitantów i lekarzy! – Oczywiście. Przecież za 5 lat, gdy moje narzędzie pracy się zużyje, mogę po prostu oddać je na złom i kupić nowe. Jak każdy rzemieślnik).

Po rehabilitacji (szybko, szybko) pędzę na wykład gościnny o przemocy w kościele w wiekach średnich. (Bzdura, po co Ci to? Nie masz co robić, to chodzisz.) Pewnie niepotrzebnie. Ale za chwilę mam dużą konferencję historyczną. Wprawdzie na nieco inny temat, ale o podobnym okresie historycznym. Nigdy nie wiadomo, co się może przydać tłumaczowi. Wczoraj stosunki polsko-niemieckie, jutro innowacje technologiczne, a za tydzień inkontynencja...

Potem już tylko... właściwie powinnam na zakupy. „Mundurki” do pracy już mocno przykurzone. (No ja sobie tak często nowych rzeczy nie kupuję!). Ale nie zdążę, więc: do domu (szybko, szybko, może zdążę zjeść). Tylko jeszcze prasówka – w dwóch lub trzech językach. Dziennik, tygodnik, prasa lokalna (No proszę, kto to ma czas, żeby codziennie gazetki czytać!). Zajrzę do poczty i do jednego tekstu, który akurat mam „na tapecie” (bo w końcu przecież jednak jestem i naukowcem, za chwilę konferencja, na której referuję). A, jeszcze kolega w biedzie, trzeba 2–3 stronki referatu „podtłumaczyć”. O, i poczta przysłała, materiały na pojutrze. Pospieszyli się :). Cóż, nie dam rady. Już czas po dzieci. Czyli jak każdy, jak wszyscy, jak zawsze. Szybko, szybko... Do materiałów siądę wieczorem, jak już młode pójdą spać i dziś czeka mnie druga „szychta”. Przynajmniej na balkonie i może przy winie J.

To dziś, mój wolny dzień.

A jutro? Jutro 8 godzin w kabinie. Ale o tym w innym wpisie. Uwielbiam moją pracę!

<http://www.egrotek.pl/bez-kategorii/jak-zarobic-zeby-sie-nie-narobic-czyli-kazdy-chcialby-byc-tlumaczem/>

Edyta Grotek

Stawki za tłumaczenia

Wśród nadsyłanych przez naszych Członków pytań, wciąż pojawiają się wątpliwości, czy organy wymiaru sprawiedliwości mają prawo do zmniejszania wynagrodzenia za wykonane tłumaczenia, a także czy mogą oczekiwać wykonania pracy przez tłumacza za stawki niższe niż urzędowe. Chcielibyśmy podkreślić, że odpowiedzi na te i inne pytania można znaleźć w postanowieniach Kodeksu zawodowego tłumacza przysięgłego, uchwalonego przez Radę Naczelną TEPIS-u w 2019 r., konsultowanego również z przedstawicielami Ministerstwa Sprawiedliwości, Komisji Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych przy Ministrze Sprawiedliwości oraz Państwowej Komisji Egzaminacyjnej do przeprowadzania egzaminu na tłumacza przysięgłego. W dwóch paragrafach tłumacze znajdują *expressis verbis* następujące zapisy:

§ 9. Wynagrodzenie tłumacza przysięgłego

1. Stawki wynagrodzenia tłumacza przysięgłego za czynności wykonywane na żądanie sądu, prokuratora, Policji oraz organów administracji publicznej określa Minister Sprawiedliwości.
2. Ustalając wysokość wynagrodzenia za tłumaczenie dla innych zleceniodawców lub zamawiających, tłumacz przysięgły uwzględnia wymaganą wiedzę specjalistyczną, konieczny nakład pracy, stopień trudności tłumaczenia, własne kwalifikacje, doświadczenie i pozycję zawodową, miejsce wykonywania tłumaczenia i jego termin, odpowiedzialność wiążącą się z tłumaczeniem, a także nietypowy charakter tłumaczenia i ewentualne ograniczenie możliwości pozyskania innych zleceniodawców lub zamawiających.
3. Oznaczenie kierunku tłumaczenia, uwagi i adnotacje tłumacza oraz formuła poświadczająca, jako stanowiące integralny i niezbędny element tłumaczenia poświadczonego, wliczane są w ogólną liczbę znaków tego tłumaczenia.
4. Powtarzalność treści dokumentu nie jest podstawą do obniżenia wysokości wynagrodzenia.

§ 10. Zakaz nieuczciwej konkurencji

1. Tłumacz przysięgły nie powinien dopuszczać się czynów nieuczciwej konkurencji przez stosowanie zaniżonych cen tłumaczenia.
2. Stosowane przez tłumacza przysięgłego stawki nie powinny być niższe niż stawki określone w aktualnie obowiązującym rozporządzeniu w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego, gdy organem zamawiającym tłumaczenie, bezpośrednio albo pośrednio przez biuro tłumaczeń, jest sąd, prokuratura, Policja lub organ administracji publicznej.

Serdecznie zachęcamy wszystkich Tłumaczy do zapoznania się z postanowieniami *Kodeksu zawodowego tłumacza przysięgłego*, który jest umieszczony na stronie internetowej Towarzystwa!

	NA POLSKI		NA OBCY		NA POLSKI		NA OBCY		NA POLSKI		NA OBCY	
Sprawdzenie i poświadczenie tłumaczenia z języka obcego na język polski albo z języka polskiego na język obcy sporządzonego przez inną osobę (50% stawki przewidzianej za tłumaczenie, określonej w § 2 ust. 1) (§ 4)	17,25 zł	22,55 zł	18,58 zł	26,53 zł	22,55 zł	26,53 zł	22,55 zł	30,52 zł	22,55 zł	25,21 zł	37,15 zł	37,15 zł
Sporządzenie poświadczonego odpisu pisma w języku obcym (50% stawki przewidzianej za tłumaczenie, określonej w § 2 ust. 1) (§ 4)		22,55 zł		26,53 zł		26,53 zł		30,52 zł			37,15 zł	37,15 zł
Sprawdzenie i poświadczenie odpisu pisma sporządzonego w danym języku obcym przez inną osobę (30 % stawki przewidzianej za tłumaczenie, określonej w § 2 ust. 1) (§ 5)		13,53 zł		15,92 zł		15,92 zł		18,31 zł			22,29 zł	22,29 zł
TŁUMACZENIE USTNE												
Wynagrodzenie za tłumaczenie ustne za każdą rozpoczętą godzinę obecności tłumacza (stawka jak za stronę tłumaczenia określona w § 2 ust. 1 pkt 2 +30%) (§ 6 ust. 1)	I grupa – angielski, niemiecki, francuski, rosyjski		II grupa – inne języki europejskie, język łaciński		III grupa – języki pozaeuropejskie – alfabet łaciński		IV grupa – języki pozaeuropejskie – alfabet nielaciński, ideogramy					
	58,64 zł	90,22 zł	68,99 zł	106,14 zł	79,35 zł	122,08 zł	96,60 zł	148,62 zł				
Wynagrodzenie za tłumaczenie ustne w postępowaniu przyspieszonym za każdą rozpoczętą godzinę obecności tłumacza (stawka jak za stronę tłumaczenia określona w § 2 ust. 1 pkt. 2 (+ 100%)) (§ 6 ust. 1)	70,37 zł		82,79 zł		95,22 zł		115,92 zł					
Wynagrodzenie za tłumaczenie ustne, o którym mowa w ust. 1, wykonywane w porze nocnej w rozumieniu kodeksu pracy (21:00 – 7:00), niedzielę lub święto (+ 20%) (§ 6 ust. 3)	108,26 zł		127,37 zł		146,50 zł		178,34 zł					

Sprawy członkowskie

GRATULUJEMY TYTUŁU NOWYM CZŁONKOM EKSPERTOM, KTÓRYMI ZOSTALI USTANOWIENI:

Beata Kędzia-Klebeko (fr)
Anna Kuźnik (fr, es)
Łukasz Płes (de)

GRATULUJEMY TYTUŁU NOWYM CZŁONKOM ZWYCZAJNYM, KTÓRYMI ZOSTALI USTANOWIENI:

Grzegorz Baranowski (en)	Lucyna López Sáez (es, fr)
Ewa Barycka (en)	Tomasz Mazurkiewicz (en)
Katarzyna Biernacka-Licznar (it, de, en)	Łukasz Mokrzycki (en, it)
Łukasz Jan Berezowski (it)	Łukasz Mrzygłód (cs, hr)
Magdalena Bernas-Kujawińska (de)	Aneta Mucha (it, en, de)
Beata Bodyńska-Smardz (en)	Dalia Nazmi (ar)
Monika Cesarz (en)	Małgorzata Olczyk (fr, en)
Wojciech Cesarz (en)	Konrad Pawłowski (en)
Urszula Deja (ru)	Bogdana Pęczak (ru, uk)
Katarzyna Dobrowolska (it, la)	Lech Piotr Pieczyński (ru)
Ewa Drobik (en)	Michalina Julia Popińska (en, de)
Andrzej Gliwiak (de)	Monika Rodkiewicz (de)
Anna Gołębiowska-Zwonierska (en)	Beata Sadziak (de)
Łukasz Gos-Furmankiewicz (en)	Magdalena Siemińczuk (en)
Urszula Gutowska (en, de, ru)	Hanna Słotwińska (es)
Iwona Handayani Bobrowska (id)	Aleksandra Staneuska (uk, ru)
Ewa Hayward (en)	Katarzyna Szczygieł-Kłara (it)
Hayk Hovhannisyan (hy)	Hanna Szulczewska (en, it)
Magdalena Jung (en)	Anna Szuster (cs)
Roman Karczewski (en, fr, ru)	Joanna Tłoczek (en)
Małgorzata Klamczyńska (en)	Małgorzata Wajda (de)
Katarzyna Kluzińska (en)	Małgorzata Wilczyńska (de)
Edyta Kuczyniecka (ru)	Witold Antoni Wójcik (de, nl)
Agnieszka Kuter (en)	

WITAMY NOWYCH CZŁONKÓW NADZWYCZAJNYCH:

Daniela M. Banaszekwicz de Vela (es)

Monika Baranowska (en)

Agata Biernacka (de, en)

Małgorzata Dzikowska (en)

Monika Kurlapska (en)

SKRÓTY (wg polskiej normy PN/ISO 639-1, kody bibliograficzne): sq – albański, en – angielski, af – afrikaans, ar – arabski, bn – bengalski, be – białoruski, bs – bośniacki, bg – bułgarski, zh – chiński, hr – chorwacki, cs – czeski, da – duński, fi – fiński, fr – francuski, iw – hebrajski, gr – grecki, ka – gruziński, hi – hindi, id – indonezyjski, es – hiszpański, hl – holenderski, ja – japoński, ca – kataloński, ko – koreański, lt – litewski, la – łaciński, lv – łotewski, mk – macedoński, mn – mongolski, mo – mołdawski, nl – niderlandzki, hy – ormiański, de – niemiecki, no – norweski, el – nowogrecki, hy – ormiański, pa – pendżabski, fa – perski, pl – polski, pt – portugalski, ru – rosyjski, ro – rumuński, sr – serbski, sk – słowacki, sl – słoweński, sv – szwedzki, tr – turecki, uk – ukraiński, hu – węgierski, vi – wietnamski, it – włoski.

SKŁADKA CZŁONKOWSKA PT TEPIS za rok 2022:Składka członkowska za rok kalendarzowy wynosi **264,00 zł**Składka z rabatem przy płatności do końca marca 2022 r. – **210,00 zł**Wpisowe dla nowych Członków – **50,00 zł**Zmiana statusu – **bezpłatnie**

Zgodnie ze Statutem Członkowie Towarzystwa są zobowiązani do regularnego opłacania składek członkowskich. Składka członkowska przy pierwszym wstąpieniu do Towarzystwa w ciągu roku kalendarzowego będzie wyliczana proporcjonalnie licząc od miesiąca następującego po miesiącu przyjęcia do Towarzystwa.

Członkowie mający opłacone składki korzystają np. z preferencyjnych opłat za szkolenia i ze szkoleń bezpłatnych będących w ofercie TEPIS-u. Aby skorzystać z tych przywilejów od stycznia do czerwca należy mieć uregulowaną opłatę członkowską za poprzedni rok. Aby skorzystać z tych przywilejów od lipca do grudnia należy mieć uregulowaną składkę członkowską za rok bieżący.

Seniorzy, którzy ukończyli 70 rok życia i mają co najmniej 10-letni staż członkowski w PT TEPIS, są bezterminowo zwolnieni z płacenia składek na podstawie uchwały Rady Naczelnej z dnia 9 lipca 2019 r., zachowując wszystkie przywileje członka. Uprawnione osoby prosimy o przekazaniu stosownej informacji do Biura PT TEPIS listem na adres siedziby lub mailem na adres tepis@tepis.org.pl.

Utrata statusu członka następuje zabrak wpłaty składki przez 12 miesięcy kalendarzowych i po dwóch monitach. Pierwszy monit zostanie wysłany do końca stycznia,

drugi monit do końca lutego, każdorazowo z wyznaczonym terminem jednego miesiąca do uregulowania zaległej składki. W czerwcu danego roku Rada Naczelna podejmuje decyzję o skreśleniu z listy członków za nieopłacone składki za poprzedni rok.

**Wpłaty prosimy przekazywać na nowe konto PT TEPIS:
mbank 72 1140 2004 0000 3102 8148 3027 SWIFT: BREXPLPWMBK**

LICZBA CZŁONKÓW PT TEPIS

wynosi obecnie 794, w tym 333 członków zwyczajnych i 48 członków ekspertów.
Lista członków ekspertów jest tutaj: <https://tepis.org.pl/czlonkowie-eksperci-pt-tepis/>.

Skarbnik Towarzystwa TEPIS dziękuje za terminowe wpłacanie składek, umożliwiających działalność tej organizacji pożytku publicznego.

Przypominamy, że PT TEPIS posiada status organizacji pożytku publicznego i bardzo zachęcamy przy okazji rocznego rozliczenia podatku dochodowego do przekazani na rzecz **Towarzystwa 1% podatku**. Wystarczy w deklaracji rocznego rozliczenia podatku dochodowego wpisać: **KRS 0000077499**.

Finis

Sentencje łacińskie i ich tłumaczenia

- s. 2 *Pax, pax, pax vobiscum* – Pokój, pokój, pokój wam
- s. 3 *Quidquid discis, tibi discis* – Czegokolwiek się uczysz, uczysz się dla siebie
- s. 8 *Interest omnium recte facere* – Wszystkim zależy na właściwym postępowaniu
- s. 11 *Nullus agenti dies longus est* – Człowiekowi czynu żaden dzień się nie dłuży
- s. 13 *Fervet opus* – Praca wre
- s. 16 *Cum solitudo et vita sine amicis insidiarum et metus plena sit, ratio ipsa monet amicitias comparare* – Skoro samotność i życie bez przyjaciół jest pełne zasadzek i strachu, sam rozsądek doradza zawiązywanie przyjaźni
- s. 23 *Inter bonos bene* – Między dobrymi wszystko układa się dobrze
- s. 24 *Cum ad naturam eximiam et illustrem accessit ratio quaedam conformatioque doctrinae, tum illud nescio quid praeclarum ac singulare existere* – Gdy z naturą niezwykłą i wybitną połączy się jakieś wykształcenie naukowe, wówczas zwykle powstaje coś wspaniałego i osobliwego
- s. 26 *Leges mori serviunt* – Prawa uświęcają zwyczaj
- s. 36 *Iure et facto* – Z prawa i stanu faktycznego
- s. 38 *Ubi ius incertum, ibi ius nullum* – Gdzie prawo niepewne, tam w ogóle nie ma prawa
- s. 39 *Hominis mens discendo alitur et cogitando* – Nauka i myśl jest pożywieniem umysłu człowieka
- s. 41 *Ex praeteritis praesentia aestimantur* – Na podstawie przeszłości ocenia się teraźniejszość
- s. 50 *Est rerum omnium magister usus* – Nauczycielem wszystkiego jest praktyka
- s. 64 *Feci, quod potui, faciant meliora potentes* – Zrobiłem, co mogłem, niech uczynią lepiej ci, którzy mogą
- s. 68 *Haurit aquam cribro, qui discere vult sine libro* – Sitem czerpie wodę, kto chce uczyć się bez książki.

Źródło: *Łacina na co dzień*, Czesław Jędraszko, Warszawa 1997

Biuletyn TEPIS, ul. Emilii Plater 25 lok. 44, 00-688 Warszawa
Redakcja: Marta Czyżewska, Urszula Deja, Paulina Leśniak
Skład: Agnieszka Leśniak